

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Francisci Svarez Granatensis E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Conimbricensi Academia Primarij
at[que] Emeriti olim Professoris Tractatvs Qvinqve, Ad
Primam Secvndae D. Thomae**

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1629

Dispvatio IX. De peccato originali, continens sectiones sex.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94065)

missa: rectè autem intelligi dicto modo constat, quia ille, qui venialiter peccat, aliquo modo offendit Deum: ergo quamdiu voluntate sua non satisfacit Deo, censetur moraliter permanere in illa voluntate, atque adeo ita dispositus, ut censeatur aliquo modo indignus diuina quadam familiaritate, & singularissimis auxiliis: propter quod dicunt sancti hanc maculam repugnare feruori charitatis. Explicari etiam potest à contrario: remissio enim venialis peccati ex sententia Theologorum, vt in materia de penitentia, & de gratia dicimus, sine infusione nouæ gratiæ fieri potest: ergo illa priuatio in qua talis macula consistere potest, non priuat aliqua forma, & habitu reali physicè, quando quidè sine tali habitu auferri potest per Dei condonationem, reliqua de macula explicanda sunt ad modum peccati mortalis. Vide dicta *tom. 4. de penitentia disp. 11. sect. 1.*

DISPUTATIO IX.

De peccato originali.

DIXIMVS de duobus generibus peccatorum, sequitur, vt de peccato originis differamus, quod *natura peccatum* etiam dicitur, quia non propria voluntate, sed naturali generatione illud contrahimus: & propterea natura filii iræ dicimur ad *Ephesios 2.* vt voluit Augustinus *lib. 2. de peccatorum meritis, cap. 2.* de quo peccato loquens idem libro de motibus Ecclesiæ, peccato (inquit) antiquo nihil est ad prædicandum promptius, nihil ad explicandum difficilius: & *lib. 3. de Baptismo paruulorum cap. 4.* & *2. de nuptiis cap. 29.* & *epistola 26. 28.* fatetur se nescire & soluere difficultates omnes vt sibi satisfaciat, in hoc peccato occurrentes, de quo disputant Theologi *2. dist. 3. D. Thomas 4. contra Gentes cap. 50.* & *quest. 4. de malo, & opusculo 3. tractatu 2. & 1. 2. quest. 81. 82. & 83.* & nonnulla in *85.* quæ quæstiones præsentis tantum sunt instituti, nam quæstio illa quomodo hoc peccatum auferatur, siue effectiuè per Baptismum, siue formaliter per gratiam, videatur in *tom. de Sacramentis disputat. 26. sect. 1. & lib. 7. de gratia, per varia capita.*

SECTIO I.

An sit originale peccatum.

I. Error fuit Pelagii peccatum originale negans, Ex Augustino *88. hæresi 88.* & *lib. 3. de peccatorum meritis cap. 7.* & *de Baptismo paruulorum cap. 2.* & *lib. 2. de peccato originali, & 5. contra Iulian. cap. 5.* hunc sequenti sunt Armeni, Albanenses, & Albigenses, vt referunt Antonius *4. parte titulo 11. cap. 7. §. 3.* Castro verbo peccatum, Guido Carmelitan. In eodem errore fuisse Abailardum indicat Bernardus *epist. 111.* & *18.* refertur etiam Zuinglius, & Erasmus *1.* & *2. editione ad Romanos 5.* aperte fauet huic errori, & inter alia impudè dicit impudenter mentiri eos, qui locum illum Pauli *Ephes. 2.* dicunt non posse intelligi de peccato per imitationem: eidem fauet Stapulensis *ibidem.* Fundamentum est duplex, primum quia pugnat dicere peccatum, & naturale, nam æratione peccati est voluntarium, vt diximus:

peccatum etiam est contra legem ad *Romanos 4.* Sed ea quæ sunt naturalia, nec à voluntate pendent, nec legi subduntur, præcipuè cum tempore conceptionis homo non sit capax præcepti, nec voluntatis. Confirmatur primo. Nam meritum Adæ nihil nobis profuit: ergo neque culpa. Confirmatur secundo, quia Deus, qui propriè remittit peccata, non imputat aliena, *Ezechielis 18.* *Filius non portabit iniquitatem patris, sed anima, quæ peccauerit, ipsa morietur, &c. & 2. ad Corinth. 5.* *Vnusquisque referet propter seipsum.*

Secundum fundamentum. Quia peccatum originale nullam potest habere causam: non enim voluntatem pueri, quia ea vt non potest rationabiliter: neque patrem generantem, qui alias ille generando peccaret, quia efficeret peccatum. Item quia forte qui generat filium est sine peccato: tandem quia peccatum est in anima, atque spirituale quid: pater autem cum generat non attingit animam: neque ergo per feminalem, & corpoream virtutem potest animam maculare. Præterea neque Adam potest esse causa huius peccati, tum quia & ipse, & eius actus præterierunt, tum etiam, quia nunc etiam peccaret denno semper posteris in peccato propagatis ab ipso. Neque denique Deus, quia nullius culpæ autor esse potest, vt diximus: aut etiam dæmon, quia non est autor animæ, & quia hoc esset in errorem Manichæorum incidere. Neque vero dici potest hoc peccatum à nullo fieri, quia aliquid est, & non necessario ex natura hominis sequitur, alias esset talis natura per se mala, & tale peccatum in pura hominis natura reperiretur: imo sic ex natura per se, & necessario sequeretur illi esset tribuendum, à quo est natura. Confirmatur, quia cum anima sit ex nihilo à solo Deo producta, non apparet, vnde habere possit maculas naturales. Pro tertio fundamento vtuntur hæretici autoritatibus sanctorum, præcipue Chrysostomi, quæ statim exponam.

Vnca propositio. In hominibus est peccatum, quod in conceptione sua, dū ex stirpe Adæ feminali generatione descendunt, contrahunt. Esse veritatem hanc vnum ex præcipuis fidei fundamentis, docet Augustin. *1. contra Iulianum cap. 2.* Præcipuum fundamentum eius est, illud ad *Romanos 5.* *Per vnum hominem peccatum in hunc mundum intrauit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt: & infra, Vnus delicto peccatores constituti sunt multi.* Dupliciter respondent Pelagiani, primo Adam peccatum fuisse quasi quoddam exemplar omnium hominum peccantium, & ita aiunt peccatum Adæ ad omnes transisse imitatione, non propagatione, quæ explicatio habetur in quibusdam commentariis, super *5. ad Romanos*, quæ circumferuntur nomine Hieronym. quæ tamen fuisse scripta à Pelagio, docet Augustinus *1. contra Iulianum capite duodecimo, & Theodoret. in Epitome diuinorum decretorum cap. 11.* & in *Psal. 50.* eam indicat, & Erasmus vt illam defendat, non legit, in quo omnes peccauerunt, sed quatenus omnes peccauerunt, quod prius fecisset Iulianum docet Augustinus loco citato. Sed ei repugnant Concilia, & Patres, Trident. *sess. 5.* Arauicanum *II. cap. 2.* Mileuitanum *cap. 2.* Toletanum *II. Canone 12.* Innocentius *III. epistola quæ est 93.* inter illas Augustini. August. *4. contra duas epistolas Pelagianorum cap. 4.* & *lib. 1. de Baptismo paruulorum cap. 10.* Ambros. Beda, & alii, & patet ex mente Diui Pauli. Primo, quia dicit peccatum Adæ ad omnes pertransisse: at vero non omnes imitantur Adamum, tum quia

quia in primis paruuli non imitantur, cum etiam, quia sunt multi, qui nihil audierunt de Adamo, vt obiicit Augustin. lib. 6. contra Iulianum cap. 12. Præterea sequitur eos qui propria voluntate non imitantur Adamo, non egere gratia, neque esse filios iræ, quod est contra vim eorum verborum. Per vnus delictum omnes homines in condemnationem: & illud ad Galatas tertio. Conclufi omnia Scriptura sub peccato, vt gratia Dei abundet: tandem si esset sermo de imitatione, vel exemplari, potius Eux, vel dæmonis peccatum proponendum esset exemplum, vt Augustinus supra argumentatur, & affert illud Sapientie 2. Imitatur eum, qui illius sunt. Præterea ita dicit Paulus, peccatum Adæ ad posteros pertransire, sicut mortem: sed mors, non tantum imitatione, sed necessitate quadam derivatur ad filios Adæ: ergo, &c. Confirmatur ex comparatione qua idem Paulus vtitur inter Adamum, & Christum, quæ habetur etiam 1. ad Corinth. 15. inquit enim ita peccatum Adæ derivari ad posteros, sicut iustitiam Christi ad regeneratos: hæc autem redundat propagatione quadam, non tamen imitatione: ergo. Tandem ponderari possunt illa verba, Non sicut delictum, & ita donum, nam iudicium quidem in vno in condemnatione, gratia vero ex multis delictis in iustificatione. Secundo Adam nos infecit vna culpa, Christus vero non solum illa, sed innumeris etiam peccatis nos liberat: non ergo est sermo de imitatione, nam isto modo multis peccatis inficimur imitantes Adamum, vt argumentatur Augustinus lib. 1. de peccatorum meritis cap. 12. Quapropter Theodoretus eo loco pie exponendus est, minus enim proprie loquitur, nam comparatione facta ad aduale peccatum non vult originale vocare culpam: vel certe docet peccatum Adæ, vt in illo est, non constituit nos peccatores, sed prout nos in illo peccauimus, nam alias bene illum in resertire, ex eodem colligi potest.

IV. Altera ratio. Secundo responderi potest Apostolum solum docere mortem, & similes penas ad nos provenisse propter peccatum Adæ, non vero culpam ipsam, vnde Chrysostrum hom. 10. ad Romanos, Adamo, inquit, peccante, & mortali effecto, qui ex eo orti sunt eos tales esse nihil habet absurdum, at ex illius inobedientia alteros peccatores extriisse, quam habet convenientiam, aut congruentiam? Idem homilia 39. in id ad Corinth. 1. cap. 15. in Adam omnes moriuntur morte (inquit) corporis non gehenne, & idem dicit Ambrosius ibi. Contra hanc vero expositionem faciunt omnia dicta contra priorem, & est contra omnem consensum Patrum, qui locum hunc interpretantur de culpa. Idem Augustinus lib. 1. contra Iulianum initio refert 11. patres, & inter alios Chrysostrum, cuius etiam quandam alium locum exponit: & idem sentit Dionysius cap. 3. Ecclesiast. Hierarch. Fulgentius lib. de Gratia Christi contra Faustum. Ambrosius de fide ad Petrum cap. 2. & 25. & Gregor. 4. Moralium cap. 2. & Anselmus in illum locum, ad Romanos, & libro conceptu Virginali, & Bernardus epistola 190. Et arguitur præterea ex vi ipsorum verborum, nempe, in quo omnes peccauerunt, & peccatores constituti sunt multi, quæ possunt sine metaphora intelligi: ergo ita intelligenda sunt iuxta regulas Patrum, maxime ita intelligente Ecclesia, & cum id sit consonum aliis Scripturæ locis, quæ partim adduximus, partim adducemus, & parabolis Euangelicis de one perdita, drachma, & homine incidente in latrones Luca 10. quibus significatur totam naturam humanam fuisse semel infectam, vt Sancti vnanimiter interpre-

tantur. Arguit præterea Augustinus Psal. 50. quia pena non transfunditur sine culpa, quod præcipue indubitatum est de pena æterna spiritali, quia puniuntur paruuli, vt sect. 6. patebit. Denique Paulus ait peccatum intrare in mundum, & per peccatum mortem: prius ergo ingreditur peccatum, quam mors: vnde concludit etiam ante legem peccatum regnasse, quia regnabat mors: addit tamen, quod tunc non imputabatur, id est, non reputabatur, nec cognoscebatur ab hominibus, vt Anselmus, Ambrosius, & alii exponunt. Priora ergo Chrysostrum verba exponi debent eo modo, quo supra num. 3. respondimus Theodoretus, non enim negavit culpam contractam ex Adamo, nam ibidem dicit peccatum Adæ totum mundum infecisse, & eos, qui non baptizantur mori in peccato, & homil. 40. ad Romanos clarius dicit Baptismum tollere radicale peccatum, & homilia ad Neophytos, & homilia de Adamo & Eva, & in id Psal. quinquagesimi septimi. Alienati sunt peccatores à vultu: hic, inquit, originalis peccati ius in impijs elucet ab incunabulis. In alio vero loco solum vult Chrysostrum peccatum originale non semper afferre mortem gehenne: & idem est sensus Ambrosij, si eius sunt commentaria, quia aperte ibidem docet veritatem peccati originalis: ad hunc modum interpretanda sunt alia loca Chrysostrum, vt homilia 17. in 1. ad Corinth. & homil. 24. ad Ephesios, & alibi in quibus loquens pro concione ad populum baptizatum dicit illum non fore damnatum ob peccatum originale.

V. Rationibus probatur secundo conclusio non quidem naturalibus, quia nullæ hic esse possunt, sed ex alijs principijs fidei sumptis. Prima ex generali redemptione Christi, est enim redemptor non solum quia gratiam præstat, sed præcipue quia à peccato liberat: liberat autem omnes homines, etiam paruulos, qui propria voluntate non peccauerunt, propter quod dicitur Agnus Dei, qui tollit peccata mundi, vbi multi legunt peccatum mundi, vt fit dictum propter peccatum originale dumtaxat, vt ostendit Eusebius lib. 9. de demonstratione Euangelica cap. 5. & ratio colligitur ex cap. 3. ad Romanos. omnes peccauerunt, & egent gloria Dei. 2. ad Corinth. 5. Si vnus pro omnibus mortuus est: ergo omnes mortui sunt: & ad Galatas tertio. 1. Petri. 3. iob. 14. Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine? lege Iustinum libro de recta fidei confessione, August. 6. contra Iulianum cap. 4.

VI. Secunda ratio sumitur ex necessitate Baptismi in lege gratiæ, & circumcisione in lege Moisaica, vel alterius remedij, sine quo paruuli non possunt consequi regnum cælorum, quod est de fide, quæ ratio colligi potest ex capite Maioribus de Baptismo, & ex Leone epistola octuagesima sexta, & 93. quam bene profequitur Cyprianus sermone de circumcis. Origen. homilia 8. in Leuiticum. Hieronym. dialogo 3. contra Pelagi. & Augustinus libro 4. de peccatorum meritis capite 24. & 16. de Ciuitate capite 26. ponderat illum locum Genes. 17. Masculus cuius præputij caro circumcisa non fuerit delebitur anima illa, quia irritum fecit pactum meum: quod, inquit, de pacto circumcisionis non posse intelligi, quia infans non transgreditur illud, sed de pacto contracto cum Adamo, quod omnes in illo transgressi fuimus, ad quod etiam Hieronymus Osee. 6. refert illa verba, sicut Adam transgressi sunt pactum meum: ibi (id est in Paradiso) preuariati sunt in me. Respondebunt Pelagiani paruulos non baptizari, vt deleatur eorum peccatum, neque vt sint beati, sed vt sint hæredes regni cælorum.

rum: in quo responso multi sunt errores. Primum Baptismum non dari paruulis in remissionem peccatorum, contra Paulum ad Titum 3. & ad Ephesios 5. Secundus, paruulos posse esse beatos sine Baptismo, & Christi sanguine, contra I. Ioannis cap. 5. & illud Pauli, in Christo omnes uiuificabuntur. Vnde Augustinus epistola 28. Tertius beatitudinem simpliciter esse extra regnum caelorum quem errorem notat Augustinus 1. de peccatorum meritis capite vigesimo. Quartus excludit paruulos à regno caelorum absque peccato. Legatur August. libro 10. de sermone Domini. & libro 3. contra Iulianum, initio.

VII.
3. Ratio. Tertia ratio est Origenis homilia octaua in Leuit. quia in Scriptura multi iusti queruntur de die natali, & suae conceptionis, & maledicunt, quod non facerent ratione naturae: ergo ratione culpae. Idem etiam ponderauit Gregorius 4. Moralium capite quinto, exponens illud, *perat dies in qua natus sum*, & c. huc referri possunt verba illa Psalmo 50 *Ecce in iniquitatibus conceptus sum*, quae non possunt intelligi fuisse dicta propter peccata, quae parentes in conceptione eius commiserunt, tum quia ex legitimo matrimonio natus erat, quod notauit D. Thomas 4. contra gentes capite 50. tum quia ibi David non accusat peccatum alienum, sed agnoscit proprium, ut Deum ad misericordiam fleat: loquitur ergo de originali, ex Hieronymo, & Aug. ibi.

VIII.
4. Ratio. Quarta ratio est à signo, quia scriptura docet esse quorundam peculiare priuilegium, ut ante natiuitatem fiant Sancti, Luca primo. Ieremia 1. de Iacobo fratre Domini refert idem Hegelippus apud Eusebium lib. secundo de historia capite 23. quod ego non assero. Si ergo est hoc singulare priuilegium, signum est alios concipi sine gratia: ergo in peccato, quia in homine creato ad finem supernaturalem non est medius status. Vide Augustinum libro 2. de peccato originali cap. 3. 2. & Greg. 17. moralium c. 10. & patet ex Scriptura, nemo mundus à sordibus, neque infans, atque per haec manet confirmata conclusio ex Patribus, & ex Conciliis.

IX.
Ad fundamen. in n. 1. & 2. Ad fundamenta erroris contrarii. Ad rationes dicemus in sequentibus: ad Patres iam est responsum; ad illa uerba Scripturae fatemur nunquam filium puniri nisi ob culpam propriam, id est, quam in se habeat: de illo autem loco Exechielis satis multa diximus supra disp. 7. sect. 1. ad illa uerba Pauli, refert vnusquisque prout gessit. Anselm. de conceptu Virginali capite 18. exponit sic, prout meretur, & dignus est, vel aliter, prout gessit, vel propria voluntate, vel aliena. Vel certe haec, & similia loca, ut in fine huius materiae dicemus, de adulteris intelligenda sunt, nam illi proprie sunt iudicandi.

SECTIO II.

Quid sit peccatum originale.

PRIMUM omnium statuamus, ut certum hoc peccatum non esse aliquem actum eius, qui in peccato concipitur, quod est euidens, quia ille tunc non utitur ratione, neque miraculose illuminatur, ut peccare possit. Vnde Augustinus lib. primo de peccatorum meritis capite 7. 4. & 75. irridet quosdam Pelagianos, qui ad hoc tandem deueniunt, ut paruulos dicerent esse Baptizandos propter peccatum actuale, quod in conceptione committunt.

Reiiciuntur primum opiniones de essentia peccati originis & statuatur esse priuationem.

I. Opinio. Prima ergo sententia omnino negat originale peccatum esse aliquid, quod inhereat in homine, qui ex Adamo nascitur, sed illud ipsum peccatum, quod in Adamo fuit actuale, & ipsum intrinsece denominauit peccatorem, atque respectu nostri esse originale, quatenus illos omnes extrinsece denominauit peccatores. Et Alberti Pighij in controuersia de peccato originali, & Catherini opusculo de hac materia. Fundamentum eorum est, quia in puero nihil esse potest, quod veram, & propriam rationem peccati habeat, quia peccatum proprie est actus voluntarius: sed peccatum originale est proprie, & vere peccatum: ergo oportet illud etiam esse aliquem actum non proprium, ergo alterius, in quo reliqui peccauerunt, ad Romanos quinto, ubi etiam dicitur illo peccato omnes fuisse constitutos peccatores. Contra hanc sententiam sit sequens propositio.

II. Propos. Peccatum originale est aliquid à parte rei priuationium, vel positium intrinsece inherens in homine concepto ex Adamo. Censeo conclusionem hanc esse de fide, patet ex Tridentino sessione quinta. Si quis dixerit illum (scilicet Adamum) per inobedientiam peccatum mortem, & penas in omne genus humanum transfudisse, non autem peccatum, quod mors est anima, & anathema sit: & intra ipsius hoc Adæ peccatum, quod origine vnium est, & propagatione transfusum omnibus, id est, vnicuique proprium, & c. quod saepe ibi repetit, colligitur etiam ex omnibus adductis, in prima sessione, quia in re, praedicta sententia auert à nobis originale peccatum. Confirmatur ex illo ad Romanos quinto, ubi homines non renati in Christo dicantur impij, peccatores inimici: & infra, sicut peccatum intravit, ita & mors: mors autem intrat ad vnium quemque propria, ibidem etiam comparatur peccatum Adæ cum gratia Christi: gratia vero Christi transfunditur non per denominationem extrinsecam, sed per inherentem iustitiam: ergo, & c. Praeterea haec est sententia Sanctorum Patrum, Hieronymo libro 3. contra Pelag. & aliorum.

III. 2. Opinio seu signatum quorundam haec rationum. Secunda sententia est quorundam Lutherorum, qui dicunt peccatum originale esse formam substantialem, quod sic explicant, dicunt enim hominem physicum, id est, constantem ex solo corpore & anima naturaliter aptum ad omnia opera humana, fuisse creatum in principio, atque illi fuisse additam quandam substantialem formam, vel substantialem gradum eiusdem formae, per quam efficiebatur homo Theologicus diuinus, & ad imaginem Dei, capaxque diuinae beatitudinis, & supernaturalis legis, & hanc formam vltimam dicunt esse mutatam in formam deterrimam, qua homo fit proclius ad omnia vitia, & omnino ineptus ad bona, vnde concludunt primum hominem substantialem ratione fuisse conceptum, iamque non habere imaginem Dei. Utuntur ad hoc monstruosum figmentum Scripturae locis, in quibus homines dicuntur semen diaboli, & plantatio Sathanae & habere cor lapideum, & similia. Confirmatur, quia peccatum legi Dei repugnat, & ideo dicitur iniquitas. I. Ioannis 3. Sed iam nunc nostra natura per suam substantiam est contraria legi Dei, ut colligitur ad Romanos 7. ergo, & cetera. Huius erroris auctor fuit Illyricus, quem impugnant

gnant alii Lutherani, revera tamen ille ex eorum doctrina hunc errorem hausit, nam etiam Lutherus, & alii dicunt peccatum hoc esse corruptionem naturæ, & per illud in hominibus esse deletam imaginem Dei.

IV. Secunda propositio. Originale peccatum neque forma substantialis, neque eius privatio, aut remissio, aut transmutatio esse potest. Hac conclusio licet non sit definita his verbis: tamen tenenda est de fide, quia ex dicta sententia sequitur apertissimi errores. Primus formam substantialem esse per se malam, & peccatum, quæ est hæresis Manichæorum ab omnibus Patribus damnata, ut suppono, ex prima parte D. Thomæ quest. 48. & per se est impossibile, quia peccatum est defectus, & iniquitas contra legem: substantiæ vero ut substantiæ, non possunt ista convenire, legatur Augustinus 1. contra Iulianum capite tertio, & libro 6. cap. 1. & lib. contra epistolam Fundamenti cap. 33. & 35. & de natura, & gratia cap. 19. & 20. Secundus error, qui ex præcedente sequitur, est hominis animam esse corruptibilem, & transmutabilem in aliam. Tertius, quod necessario debet dicere Deum esse autorem peccati, vel aliquam rem esse, quæ non sit à Deo, quia illa transmutatio animarum rationalium ab ipso solo fieri poterat. Videatur Augustinus 1. confessionum cap. 12. & libro contra Secundum Manichæum cap. 3. & 13. in Enchiridio cap. 11. Basilii in libro, quod Deus non sit auctor malorum, & Ambrusii 1. Exameron cap. 8. Quartus, quod hac ratione coacti dicunt Dæmonem habere efficaciam ad istam transmutationem faciendam, quod est hæreticum, ut docetur in prima parte, viderique potest in lib. de Angel. & præterea id non potest intelligi, nam vel illæ formæ sunt spirituales, vel materiales, si secundum, et se erunt corruptibiles, & homine ratione illarum non erit capax Dei, neque forma mutabitur in formam, sed corrumpetur vnum compositum, & generabitur aliud: quod tamen non fit sine physica alteratione, quam non semper peccatum efficit, alias homo peccando moretur: si vero spirituales sunt, per creationem incipiunt, & per annihilationem desinunt esse: quomodo ergo Dæmon habet efficaciam in illas? Videatur Augustinus tractatu 4. in primam Canoniam Iohannis. Quintus error, sequitur peccatum originale non auferri per Baptismum, quia nulla auferatur, nec datur substantialis forma. Sextus error sequitur, nunc eam mentem hominis, quæ in illo nunc est suprema, esse peccatum originale, & inclinare ad malum, quod est contra Paulum ad Romanos 7. & ad Galatas 3. ait ubi mentem, & rationem velle id, quod est bonum. Septimus error, sequitur Verbum divinum vel assumptisse formam illam substantialem, quæ est originale peccatum, quod est hæreticum, vel non assumptisse naturam eiusdem speciei substantialis cum nostra, quod est etiam hæreticum. Legatur Leo Papa in epistola 11. ad Iulianum. Octavus error, sequitur hominem beatum substantia, & essentia differre à viatore, quia non manent in illo ea forma, quæ est peccatum originale.

V. In ratione etiam naturali dicit impossibilia hæc sententia: nam quæro quid intelligat per hominem physicum: aut enim illud est compositum ex corpore, & anima rationali vera, aut non. Si primum, ille homo habet intellectum, & voluntatem: ergo est ad imaginem Dei, nam hæc ratio imaginis in intellectu, & voluntate fundatur, ut docet Augustinus, Basilii, & alii, qui etiam tanquam hæresim damnant imaginem Dei in homine posse deleri per peccatum, licet

fuerit denigrata. Præterea talis homo est capax gratiæ, nam propter rationalem animam ut sic, est capax, iuxta illud August. posse habere gratiam natura est hominum: vnde tandem ille homo habebit propensionem ad id, quod est honestum, & libertatem, & cætera, quæ isti hæretici negant: si vero dicat hominem illi physicum non esse rationale, ipsi tanquam irrationales sunt omittendi.

Ad fundamentum expugnati erroris respondetur, omnia illa loca metaphoricam continere, nam cor hominis, dicitur primum, non quia substantia eius mala sit, alias cum dicitur lapideum, haberet lapideam substantiam, sed propter pravas cogitationes, & fomitem ex Augustino 1. contra duas epistolas Pelag. capit. 13. & idem est de aliis: quod vero ad Romanos 6. dicitur corpus peccati, ideo dicitur, quia vel est peccato subditum: vel quia est instrumentum peccati, vel verius propter defectus, quos ex peccato contraxit. Ad confirmationem respondetur, id quod est prohibitum lege, & illi contrarium, esse peccatum, tamen naturalem substantiam non esse prohibitam lege, neque omne id quod inclinatur ad operandum contra legem esse peccatum, licet interdum sit aliqua occasio peccati.

Tertia sententia est communis Lutheranorum, qui videntur putare peccatum originale esse concupiscentiæ fomitem, & totam eam inordinationem potentiarum, quam in nobis experimur: dicunt enim hoc peccatum esse tenebras in intellectu, aversionem in voluntate, contumaciam in corde, & vitiorum omnium originem, quæ opinio in sensu quo ab ipsis asseritur, est hæretica: ad eam non nihil accedit quorundam Scholasticorum sententia dicentium peccatum originale esse concupiscentiam ipsam, quam videtur tenere Magister 2. distinct. 30. placitum. Sed in sequentibus partim hoc explicabimus, partim impugnabimus.

Sit ergo tertia propositio. Id quod vere, & formaliter est originale peccatum, non consistit in concupiscentia, neque in aliquo defectu potentiarum hominis, qui veluti naturalis sit, & in homine in puris naturalibus creato reperiri posset, vel esse in homine iam iustificato. Hæc est contra sensum Lutheranorum, ac probanda est ex illo principio, peccatum originale esse id quod per Baptismum auferatur, neque manet in renatis, ut Concilium Tridentinum sessione 5. definit, & patet ex illo ad Titum 2. mundaret sibi populum acceptabilem, & ad Romanos 5. Sicut per vnum hominem, & infra, nam sicut delictum, ita & donum: & infra, ubi abundavit delictum, superabundavit gratia, ex quibus habetur gratia Christi esse directe contrariam peccato contracto ex Adamo: quod etiam habet cap. 8. quod incipit, Nihil ergo est damnationis his, qui sum in Christo, & cap. 6. Qui mortui sumus peccato, quomodo vivemus in illo: & tandem 1. Iohannis, sanguis eius emundat nos ab omni peccato. Confirmatur, nam in renatis nihil est quod impediatur introitum in regnum celorum, nisi id propter quod tollendum Baptismus institutus est: hoc autem est originale peccatum: ergo tale peccatum nihil est aliud, quam vera animi culpa. Maior patet Iohannis 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & c. Mar. 16. Qui crediderit & baptizatus fuerit salvus erit. id est, si ipse aliud impedimentum non apponat, ex Augustino in Enchiridio cap. 66. & 67. & lib. 21. de Civitate capite 16. atque aliis in locis id confirmat, qui etiam videri potest libro 1. contra duas epistolas Pelag. cap. decimo tertio, ubi radicitus auferri dicit peccatum originale, non radi per Baptismum, & Chrysostrum. homil. 40. ad Corinthios, & homil. ad Neophytos, & epistola ad Cresiphontem, & Nazi-

IV. Ad fundam. in n. 3.

Ad confirm. ibid.

VII. 3. Opinio Lutheranorum.

Quorundam catholicorum placitum.

VIII. 3. Propositio contra proximam opinionem.

Handwritten notes in the right margin, including 'V. 3. Opinio Lutheranorum' and 'VIII. 3. Propositio contra proximam opinionem'.

& Nazianz. oratione de Baptismo, & Epiphani. heresi 37. & 66.

IX.
Probatur
iam 3. propo-
sicio.

Ex hoc ergo fundamento colligitur primo concupiscentiam non ut significat actum, sed ut significat appetitum sensitivum, quatenus proclivis est ad sensibilia, & potest contra rationem moveri, peccatum non esse, atque adeo, nec originale. Cōfirmatur, quia hæc concupiscentia non est defectus voluntarius contra legem, nec quæ auerit hominem à Deo. Antecedens patet, quia nulla est lex, qua teneamur non habere istam concupiscentiam, vel habere iustitiam originalem, ut supra diximus, de quo videri potest Epiphani. contra quandam antiquam heresim *tomo 1. heresi 64.* Secundo colligitur eadem ratione tota conclusio, quia omnis defectus potestiarum hominis est veluti naturalis: licet enim modo, ut infra dicemus, ex peccato originali deriuetur, tamen per se etiam sequitur ex natura hominis, & esset in puris naturalibus: non ergo potest habere rationem peccati originalis, cum etiam eiusmodi defectus maneant in renatis, unde neque tenebræ intellectus, neque duritia cordis, &c. ad essentialiam originalem peccati pertinere dicuntur, licet sint eius poenæ, ut decemus, non tamen maiores, aut grauiores nunc, quam in puris naturalibus esset, pro ut infra exponemus.

X.
Obiectio
Lutherano-
rum.

Sed obiciunt Lutherani, quia concupiscentia repugnat legi mentis: ergo est peccatum, ideo enim à Paulo appellatur peccatum ad Roman. 7. & alibi, & August. libro primo contra Iulianum, *initio*, propter hanc concupiscentiam dicit renatos non omnino carere vitio, refertque multos Patres, & lib. 5. cap. 3. dicit concupiscentiam non tantum esse poenam, sed etiam peccatum, & ideo non esse laudandam. Respondetur, hæc probant concupiscentiam esse defectum, & vitium quoddam naturæ, non ut vitium significat peccatum, sed ut importat imperfectionem quandam. Neque refert, quod hæc concupiscentia moueat ad operandum contra legem, quia inde solum sequitur posse esse occasionem peccati, non vero ipsam esse formaliter peccatum, quia non est ipsa formaliter contra legem, cum non sit in se prohibita, & ita fati patet Augustini sensus in primo loco. In secundo vero, dico primo, loqui de concupiscentia prout est in homine antequam sanetur per gratiam, quam ipse vult aliquo modo, id est, materialiter pertinere ad hoc peccatum, ut patet etiam ex libro 1. de Nuptiis cap. 6. Quod quomodo verum sit infra dicemus. Secundo dicitur Augustinum solum voluisse contra Iulianum, concupiscentiam non esse laudandam, quia non solum est poena, sed etiam inclinans ad culpam. Unde non potentiam ipsam, sed actum ab illa manentem vult esse peccatum, non originale, sed actuale, & accedente aliquo consensu voluntatis, ut ex toto contextu colligitur.

XI.
4. Opinio.

Quarta sententia est quorundam, peccatum originale esse qualitatem quandam naturæ corruptæ inhaerentem: quam explicant dicentes ex Adami peccato factum esse, ut voluntas eius fuerit infecta quadam qualitate inclinante ad creaturam, ex qua *inquinant*, redundauit ad corpus eius aliqua qualitas morbida, quæ in ipsa generatione postea coniungitur semini, quod format corpus naturali qualitate infecti, quod fit, ut cum primum anima infunditur tali corpori, qualitas, quæ est in carne, efficiat in anima etiam illam prauam qualitatem, hancque dicunt esse peccatum originale essentialiter, quia ipsa est quæ animam inclinans ad creaturam, & auerit à Deo: prædictam vero quali-

tatem corporis dicunt esse peccatum originale causaliter, & quia etiam ex peccato parentis nascitur. Hæc sententia tribuitur Magistro secundo *distinct. 30. & decimo*, licet non satis eam explicet, ut potius videatur loqui de concupiscentia: defendit tamen illam Gregorius Arim. lib. 1. sic intelligens Magistrum, & Henricus quodlibet *secunda. questione vndecima & Driedo libro secundo de gratia, & libero arbitrio sub finem*, & Michael Baius de peccato originis. Confirmant sententiam ex Augustino libro primo de Nuptiis capite vigesimo tertio, & 27. dicente concupiscentiam esse hoc peccatum, causam vero esse affectionem malæ qualitatis: & capit. 21. carnem hominis vocari carnem peccati, propter morbidum quandam affectum: & *contra Iulianum capite 7.* animam corpori infusam maculari tanquam à vase vitiatum, quæ sententia est improbabilis, ut melius ex dicendis patebit.

Sit ergo quarta propositio. Peccatum originale non est positua qualitas addita animæ, vel potentis eius. Est communis Theologorum *intra citandorum*. Probatur, quia ratio peccati præcipue habitualis, nõ potest consistere in qualitate positua, sed in defectu, ut supra ostensum est: peccatum autem originale est quoddam habituale: ergo. Confirmatur, nam vel illa qualitas est peccatum ratione solius positui, quod habet in homine: & hoc primo est contra rationem mali, & peccati, ut supra ostendimus: deinde sequitur Deum efficere peccatum formaliter, nam efficit totam illam qualitatem. Vel est peccatum ratione alicuius priuationis adiunctæ, & hanc non explicat prædicti autores: neque potest esse aliqua, ad quæ fit necessaria qualitas contraria. Secundo, totus ille modus, quo explicatur illa sententia, est commentitius, nam ex peccato Adæ solum potuit resultare in voluntate eius aliquis habitus prauus, qui non est peccatum, ut ostendimus supra, ab illo autem habitu nihil deriuatur ex natura rei ad corpus, nisi forte quis dicat: quod Gregorius indicat, qualitatem illam processisse ab habitu serpentis, quia autor libri Hypognoticon in 4. libri *initio*, dicit peccatum originale natum esse ex fetu serpentis: sed hoc est ridiculum, nam autor loquitur metaphorice, & Dæmon per se nullam qualitatem potest efficere: per serpentem autem posset efficere qualitatem nociuam corpori: non animæ. Et eodem modo facile reicitur, quod dicunt alii cibum vetitum efficisse illam qualitatem: nam si cibus aliquid efficeret, ilud pertineret ad commodum, vel incommodum corporis, non animæ; illudque potius esset salubre, ut colligitur ex Augustino de *Ciuitate capite 12.* Tertio, quidquid fuerit de Adamo, ille modus communicationis prædictæ qualitatis ad posteros est etiam impossibilis, quia illa qualitas aliquem effectum formale habere debet, atque adeo determinatum subiectum: effectus autem in hac sententia erit procliuus facere animam ad vitia: quare subiectum eius erunt potentia ipsæ: non ergo potest esse illa qualitas in semine subiectiue. Præterea esto in illo esset, nõ posset efficere qualitatem spiritualement in anima. Denique quidquid est in potentiis animæ, inclinans illas ad actus, habet rationem habitus, qui non potest esse peccatum, ut sæpe dixi. Unde confirmatur vltimo, nam sequitur peccatum originale manere in renatis, siquidem in illis manet omnis qualitas positua, quæ antea erat, & inclinatio ad obiecta sensibilia.

Nec testimonia ex Augustino vrgent, quod enim ait concupiscentiam esse morbidum affectum,

Ad suasiones ex Augustino in 11.
 atum, vel affectionem prava qualitatibus, non est intelligendum esse affectionem à prava qualitate proveniente, sed esse affectionem pravam ipsius appetitus, qui est quaedam qualitas, & esse languorem eius: qui tamen languor, & affectio solum addunt appetitui priuationem quandam ut infra magis exponemus.

XIII.
 5. Opinio.
 Quinta sententia est dicentium hoc peccatum non esse puram priuationem, sed positium aliquid cum priuatione. Ita Caietanus prima secunde quest. 82. art. 1. & 3. qui illud positium vocat qualitatem, vel habitum corruptum. Idem Capreolus 2. distinct. 3. & Ferraricus quarto contra gentes ca. 52. qui volunt positium illud esse ipsam voluntatem, nimirum conuersam ad bonum commutabile. Fundamentum eorum est obscura quaedam verba D. Thomae illa q. 82. art. 1. ad 1. peccatum originale non esse priuationem puram, sed includere habitum corruptum.

XV.
 5. Propositio bipartita contra quintam opinionem.
 Sit tamen quinta propositio. Essentia originalis peccati in priuatione aliqua vere, & proprie in homine existente, & suo modo inherente consistit, nihilque reale positium includit: quod in homine inhaereat. Est communis Theologorum, & prior pars satis patet ex dictis, ostensum est enim nihil pure positium posse esse hoc peccatum essentialiter. Vltimam partem probemus: nam si aliquid positium includitur in essentia originalis peccati, illud certe est in anima, ut per se constat, & infra etiam patebit: ergo vel est ipsamet essentia animae: & hoc non, quia illa est subiectum peccati, non peccatum: ac per se bona: vel est aliqua potentia eius, & hoc non propter easdem rationes, vel aliquid additum potentis, & essentiae, quod etiam falsum est, nam rationes factae contra quartam sententiam probant nullam qualitatem esse additam animae, praeter hoc peccatum, & licet addita esset, non posse pertinere ad essentiam peccati, neque ut est pars, neque ut totum.

XVI.
 5. Ensisio in pugnat.
 Dices illud positium esse modum quandam ipsius voluntatis, qui ab ipsa realiter non est distinctus, & consistit in quadam nimia propensione, & conuersione voluntatis ad creaturas. Sed hoc est intelligibile, quia talis propensio, quatenus est idem cum voluntate, est ipsa essentia eius, quia est aliud nihil, quam propensio ad bonum, quae neque potest augeri, neque mutari in ipsa voluntate, quia voluntas ipsa est immutabilis entitas, & in se, neque recipit magis, neque minus: vnde euidenter est hominem creatum in puris naturalibus non aliam propensionem, neque alium modum habitum in voluntate per se ipsam, quam habeat homo genitus ex Adamo: quia vterque homo haberet essentiam, & potentias, quae in se inalterabiles sunt: & neuter haberet alias entitates. Confirmatur, nam conuersio ad creaturas non habet rationem peccati, praecipue originalis, nisi sit ad creaturam, ut ad vltimum finem, voluntas autem pueri non est isto modo conuersa ad creaturam: nam potius est magis propensa ad Deum vltimum finem, quam ad omnem creaturam, sicut esset voluntas hominis in puris naturalibus, praeterquam quod illa conuersio non est physica, ut constat, neque etiam moralis, quia isto modo solum esset conuersio actualis Adae imputata puero, quod esse non potest, ut contra primam sententiam partim ostendimus, partim dicemus in sequentibus: Confirmatur praeterea, quia ad delendum originale peccatum non est per se necessaria actualis conuersio ipsius hominis ad Deum, cum voluntas eius non fuerit conuersa ad

Suares in primam secunda D. Thom.

creaturam, ut ad vltimum finem, propterea enim, ut dicemus, peccato originali non tribuitur poena sensus. Tandem in Baptismo nihil positium tollitur ab homine, & tamen totum illud tollitur, quod est de essentia peccati originalis: D. Thomas autem (ut ad illius obscura verba citata mun. 14 respondeamus) cum ait originale peccatum non esse solum priuationem, non loquitur de eius tantum essentia, quae ab eodem in art. 3. dicitur formale huius peccati, poniturque in priuatione: sed loquitur de inordinata dispositione partium animae, quae ex peccato originali nascitur, & vocatur ab ipso materiale huius peccati, propter Augustinum, ac languor naturae, & in hoc includitur aliquid positium, prout exponemus agentes de effectibus huius peccati in sect. 5.

Sed obieciens. Peccatum originale in nobis est simile peccato habituali, quod in Adamo permansit transacto actu, quod indicat Trident. sess. 5. cum dicit originale peccatum esse vnum in suo principio: sed illud habituale non consistebat in sola priuatione, sed in deordinata conuersione ad creaturas: ergo. Respondeo in Adamo transacto actu nihil mansisse quod vere, & physice in illo fuerit, sed solum priuationem, quatenus voluntaria ex ordine ad actum praecedentem aliquid etiam mansit secundum moralem existimationem, & huiusmodi fuit conuersio ad creaturas, & malitia eius: peccatum ergo originale in nobis est simile peccato Adae secundum priorem rationem, non secundum posteriorem, quia illa conuersio, quatenus ex obiecto continebat particularem malitiam, erat personalis, & ideo tota poena sensus illi respondens soli Adamo erat debita, auersio autem à Deo, erat ab illo, vel in illo, ut à capite, quia nos solum censebamur contineri in illo, in his, quae ad Deum pertinebant, imo tantum in ordine ad dona superaddita naturae, vel priuationem eorum, quae omnia magis ex sequentibus patebunt. Dices: nam paruulus manet auersus à Deo: ergo habet aliquam conuersionem contrariam. Respondeo negando consequentiam, nam id non sequitur in peccato actuali, non in habituali, & praecipue originali, quod non sit per proprium actum. Sed iam superiunt duo explicanda. Primum, quare prius istud peccatum? Secundo, quomodo illi priuationi conueniat ratio peccati? primum variis modis explicatur à Theologis, quia tamen arbitror omnes in re conuenire.

Cuius forma peccatum originale sit priuatio.

Sit sexta propositio. Peccatum originale per se est habitualis auersio à Deo sine supernaturali, vnde priuat iustitiam, seu, quod idem est, charitatem, & gratiam, quatenus hominem conuertunt ad vltimum finem supernaturalem, scilicet Deum. Est communis Theologorum, & probatur primo, quia originale peccatum essentialiter est illa priuatio, quae in Baptismo primo, & per se auertitur. Quae regula ad cognoscendum originale peccatum colligitur ex Concilio Mileuitano canone 2. dicente, peccatum originale esse id quod debet in Baptismo mundari: & Tridentino dicente Baptismo tolli id, quod necessario peccati rationem habet: sed nulla alia priuatio auertitur per Baptismum per se primo nisi priuatio gratiae, & charitatis, & consequenter etiam tollitur priuatio aliarum virtutum, quae Baptismum

XVII.
 Obiectio.

Solutio.

Instantia diluitur.

XIIX.
 6. Propositio.

O o cod.

consequuntur: ergo, &c. Secundò peccatum originale est priuatio alicuius perfectionis in homine inhærentis, & non naturalis, quia naturalia manent integra post peccatum: ergo supernaturalis: ergo illius doni, & perfectionis quæ mentem hominis ad Deum vltimum finem conuertit, quia peccatum, vt sic, auersionem dicit ab vltimo fine. Tercio originale peccatum formaliter, & per se est mors animæ; iuxta Tridentinum *supra*, & Araucan. *ca. 2.* sed mors animæ est carentia gratiæ, & charitatis, in quibus vita eius consistit. Quartò peccatum originale in nobis est simile peccato habituali, quod in Adamo mansit: sed illud consistebat in priuatione gratiæ: ergo &c.

XIX
Vnum coroll.
ex distis.

Ex hæc conclusione intelligitur primo quo sensu dixerit Anselm. *lib. de peccato originali.* originale peccatū esse priuationem originalis iustitiæ, quem secuti sunt Thomistæ *1. 2. q. 81. art. 5. ad 2. & 82. art. 2. 3. & 4.* Bonauentura, Scotus, & alii *d. 30. & 31. Alensis. 2. parte. q. 122.* qui sub iustitia originali gratiam sanctificantem comprehendunt, vt D. Thomas *1. parte. quest. 95. & 100.* notauit & clarius *in 2. distict. 32. q. 1.* dicit iustitiam originale non differre à gratia gratum faciente quoad illum effectum, cui contrarium est originale peccatum. Et eodem sensu sumendum est quod dicit *q. 4. de malo, art. 1. ad 11.* vbi indicat peccatum originale esse iustitiæ indignitatem, Scotus *supra* clarius dicit hoc peccatum esse priuationem gratiæ, quæ debebat inesse. Quocirca intelligendum est primum effectum originalis iustitiæ fuisse subdere animam Deo, id est, illam conuertere ad supernaturalem finem, postquam habebat alios, vt rationem inferiorem subiiceret superiori, & appetitum sensitium voluntati, & corpus animæ: non est ergo intelligendum peccatum originale dicere priuationem iustitiæ, vt omnes hos effectus causabat, aliàs hoc peccatum non plenè deleteretur in Baptismo, neque ipsi Adamo fuisset vnquam omnino remissum. Solum ergo priuatio iustitiæ quantum ad primum effectum, qui est quasi primarius, & essentialis, pertinet ad essentialiam originalis peccati: & magis vtuntur Doctores nomine iustitiæ, quam gratiæ, quia in sua origine homo illam habere deberet: priuatio autem reliquorum effectuum pertinet quidem ad rationem poenæ, non ad essentialiam culpæ: cuius ratio est, quia solus ille primus effectus est per se necessarius, vt homo sit verè, & simpliciter conuersus ad suum vltimum finem, & amicitiam eius conferuet, & beatitudinem consequatur: alii vero non erant huiusmodi, sed veluti proprietates pertinentes ad ornamentum illius status. Vide Sotum *lib. 1. de natura, & gratia cap. 4. & 5.* & quæ diximus in opere sex dierum.

XX.
Alterum coroll.

Secundò infero sine causa Caietanum, Canariensem, Sotum, & alios laborare, & inter se disceptare, dum quidam eorum negant originale peccatum esse priuationem iustitiæ, vel gratiæ: cum tamè concedant esse priuationem subiectionis ad Deum, quæ efficiebat iustitia. Alii dicunt vnum esse primarium, alium esse secundarium. Alii neutrum istorum esse, sed auersionem à Deo. Verum hæc omnia solum sunt distincta verba, vnde non sibi constant dum vnum concedunt, & aliud negant, quia idem est priuari forma, & priuari effectum formalem, vnde idem est priuari iustitia, & subiectionem ad Deum. Similiter auersio nihil aliud est quam priuatio conuersionis: conuersio autem, & subiectio ad Deum

idem sunt, quæ omnia etiam satis patent ex propria forma, quæ omnia ista tolluntur.

Tercio infero peccatum originale in essentialia sua non includere auersionem à Deo sine vltimo nature, sed solum vt est finis vltimus gratiæ. Quod patet ex dictis, quia peccatum hoc non priuat aliqua perfectione naturali: conuersio autem ad Deum, vt finem naturæ, naturalis est. Confirmatur, quia paruuli, qui decesserunt in solo peccato originali, sine dubio diligunt Deum super omnia, vt finem naturæ: habent ergo illum pro vltimo fine. Propter quod aliqui probabiliter putant fore beatos beatitudine naturali, de quo *infra sect. 6. propof. 3.* non nihil fortasse dicam, neque est inconueniens eundem hominem esse auersum à Deo sine supernaturali, & conuersum ad eundem, vt est finis naturæ, quod Caietanus *1. quest. 109. late disputat art. 3.* dicemusque inferius.

Secundo obicitur. Adamus post peccatum mansit auersus à Deo sine naturæ, & à Deo sine gratiæ: ergo similiter posteri. Confirmatur: nam iustitia originalis etiam conuertebat hominem ad Deum finem naturæ. Ad primam partem nego consequentiam, quia Adamus proprio actu se conuertit ad creaturam, & contra ipsam etiam naturalem rationem, & legem peccauit: sed hoc, vt particularis persona, quia nos solum conuertimur contineri in illo ordine ad supernaturalem legem. Ad confirmationem negatur assumptum. Nam iustitia originalis supponebat eam perfectionem, quæ omnino naturalis est, & quæ esset in homine in puris naturalibus, qualis est conuersio ad Deum finem naturæ, iustitia vero iuuabat ad conseruandam: & tuendam talem conuersionem.

Quomodo explicata priuatio rationem peccati habeat.

Tam sequitur inquirendū, quomodo hæc priuatio veram habeat rationem peccati, Parisiensis *libro de vitis, & concupiscentiis*, negare videtur hoc esse vere, & proprie peccatum, & eodem modo loquitur Ruardus *art. 2. contra Lutherum, & Durandus. 2. distict. 30. q. 2.* qui in tertia dicit esse reatum poenæ: quomodo loquitur D. Augustinus *3. contra Iulianum capite 3. & 1. retractationum capite 15.* sit tamen

Septima propositio. Priuatio hæc est vere, & proprie peccatum, quatenus est voluntaria auersio à Deo sine supernaturali, & legi eius eo modo contraria, quo sunt reliqua actualia peccata. Prima pars conclusionis videtur de fide, ex his, quæ in prima sectione dicta sunt, vbi etiam ostendimus Sacras literas de hoc pacto loquentes proprie esse intelligendas: nam si improprie exponantur, solum concluderetur in nobis esse poenam peccati, cum tamen Tridentinum *supra* tolli docet per Baptismum id, quod proprie, & vere peccatum est. Confirmatur, quia nihil est mors animæ, nec constituitur hominem inimicum Deo, & odio dignum, nisi verum peccatum, & hæc est etiam sententia Augustini *libro secundo de peccatorum meritis capite trigesimo quarto, & tertio, contra Iulianum saepe*: quare in aliis locis loquitur large explicando rem per effectum.

Vt autem exponamus secundam partem conclusionis, supponendum est quod in opere sex dierum *libro 3. cap. vlt.* latius tradimus, Deum in prima hominis creatione, postquam instituerat primum hominem rectum, & constituisse illum

caput totius posteritatis suae, à quo voluit vitam spiritualement, & mortem eius posteritatis pendere. vnde intelligendum est, ita pepigisse cum illo, hanc quam precipio legem fideliter custodieris iustitiam, & gratiam meam, & tibi, & omnibus tuis posteris conferuabis, si vero pactum meum irritum feceris omnes mihi reddes inimicos. Quemadmodum passionis Soto. de natura, & gratia cap. 10. & quidam alii irrident tanquam non necessarium ad rem hanc explicandam. Tamen Pighius & Catherinus supra. illum admittunt, & antea Scot. dist. 31. & melius August. 16. de Ciuitate de cap. 27. sic exponens verba illa Genes. 17. Pactum meum irritum fecit, vt supra vidimus, & Hieronym. Osee 6. vt supra etiam attulimus. Esse autem conueniens tale pactum, vt peccatum Adæ ad omnes eius posteros pertineat, neque esse factis illud fuisse primam principium, & quasi naturalem stirpem posteritatis suae, liquet, quoniam alias omnia peccata parentem pertinerent & transfunderentur ad filios, & omnia reliqua peccata Adæ ad nos ipsos: ergo communicatio originalis peccati non fundatur in sola natura, aut naturali lege: ergo in positiua à Deo lata, & in peculiari modo, & ratione imponendi: quod totum vocamus pactum iuxta vsitatum pharasin Scripturæ, & quia ex vtraque parte continebat equalitatem, ac veluti mutuam obligationem, ideo factum est, vt ex solius Adami inobedientia omnium filiorum, quos naturaliter procreauit inimicitia, vel amicitia erga Deum penderet: & hoc est voluntatem Adæ moraliter coram Deum reputatam fuisse totius naturæ voluntatem, cum dicimus, omnes in eo peccare, Rom. 5. vel in paradiso transgressos fuisse pactum eius, Osee 6. Sic etiam Augustinus 1. de Baptismo paruulorum cap. 10. Omnes peccauerunt, quia omnes vnus homo fuerunt: & Basilus homilia de ieiunio, Omnes cecidimus, quia omnes in primo parente non ieiunauimus, & Fulgentius libro de incarnatione, Omnes testamentum Dei transgressi fuimus transgrediente primo parente. & Origenes ad Romanos 6. Adamo stante stetimus, & eo declinante à via recta omnes declinauimus. Fortasse tamen necessarium non fuit Deum totum hoc pactum, & negotium reuelare Adæ, quia ipsius expectans consensum, sola enim Dei voluntas sufficiebat, vt ex dicendis magis patebit: non est tamen improbabile Adamum explicitè cognouisse totam voluntatē, & pactum diuinum, vt ei omne bonum, & malū quod in eius actu esset, cognoscere possit, ac magis proprie censerī voluntarie obedire, vel repugnare, non vt particularis persona tantum, sed vt caput, vt in hoc sensu intellexerit illa verba, in quacumque die comederis, morte morieris.

tariam præcepti transgressionem, de quo vide Augustinum 16. de Ciuitate cap. 27.

Tertio colligitur quomodo peccatum originale dici possit voluntarium, non voluntate propria sed capitis, quia scilicet secundum moralem & prudentem existimationem, quasi omnium filiorum eius voluntas reputanda est, quod bene exponit Augustinus 1. retractationum cap. 15. Et potest sic declarari: nam si quisque nostrum sponte sua voluntatem propriam ita in voluntate alterius transferret, vt quod ille vellet, id se velle profiteretur, iam posset moraliter dici voluntate alterius velle, quod ille vult. ad hanc ergo rationem intelligendum est Deum voluntatem omnium nostrum in Adami voluntate posuisse quo ad amicitiam, & inimicitiam erga Deum, vt scilicet penderet ex obseruatione illius præcepti, quod non solum iuste, sed etiam rectissime, magisque in nostrum commodum facere potuit Deus non expectato nostro consensu, non solum quia erat supremus Dominus nostræ voluntatis, & rerum nostrarum gubernator sed etiam quia totum illud pactum erat in nostrum commodum, & bonum: propterea enim præstitit Adæ gratiam, auxilia, & dona omnesque interiores inimicos abtulit, & vnum tantum, ac leuissimum præceptum illi tanquam capiti imposuit, vt esset magis idoneus ad obediendum, atque adeo ad conseruandum nobis iustitiam quam ad peccandum. Adde præterea totum hoc negotium, de donis supernaturalibus fuisse, sine quibus homo ex natura sua nasci deberet, et si nullus peccasset: vnde omnia ista fuisse conferenda Adamo, & nobis, illo perseverante, summa erat iustitia: quod si nobis nullum sit peccatum actuale, nullum quoque sit nocumentum in naturæ bonis, quæ ipse se debita sunt.

XXVIII. 3. Consect.

Alio modo explicari potest ex D. Thoma questione illa 81. art. 1. ex similitudine à corpore, & membris vnus corporis humani desumpta. Nam sicut actio manus licet voluntate ipsius manus non sit voluntaria, attamen quia relata ad voluntatem voluntaria est, idem censetur peccatum. Ita inquit, quia tota Adæ posteritas quasi corpus vnum consideretur, cuius ipse erat caput & voluntas totius corporis, censetur moraliter in capite residere, ideo defectu paruuli, licet illius voluntate non sit voluntarius, tamen relatus ad voluntatem capitis, est voluntarius, & ideo peccatum. Quæ analogia confert quidem ad rem exponendam, non tamen purandum est similitudinem tenere in omnibus, sed in his tantum, quæ per se sunt necessaria: scilicet quod sicut omnia membra naturalia efficiunt vnum totum, quod vna voluntate regitur. Ita t. Adam, & omnes posteri eius, qui in ipso virtute continebantur, moraliter constituunt vnum corpus, quod etiam vna lege, & voluntate tunc regebantur: deficit vero similitudo, quia vnio ibi est naturalis, hic tamen moralis, & ex pacto Dei, non ex sola natura rei orta, & ideo in illo exemplo peccatum membri, & capitis vnum omnino est: hic autem in singulis membris peccata sunt singula, & distincta, & peccatum solum est vnum propagatione, & origine: hic etiam fit, vt peccatum membri tantum dicatur peccatum denominatione extrinseca: at vero peccatum originale, licet non sine ordine ad extrinsecam voluntatem sit peccatum, in se tamen intrinsece est peccatum, quia non est per modum actus, sed per modum habitus, & in subiecto apto.

XXVIII.

Ex quo etiam soluitur difficultas, quæ esse postet

XXX. 4. Consect.

XXVI. Consect. rium proz. parte asser tions.

Ex quibus facile intelligitur primo carentiam iustitiæ, & gratiæ in qua nunc nascimur, propris habere rationem priuationis mortalis, quia subiectum proxime aptum erat illam habere & ex lege diuina habere illam deberet, & in suo capite illam habuit, & per idem caput se illa priuauit.

XXVII. a. Consect.

Secundo constat quomodo peccatum hoc possit dici contra legem naturæ, quia scilicet omnino est contra illud præceptum quod tota natura humana recepit in suo primo parente, nam licet præceptum proxime obliget ad actum, & ad obediendum Deo etiam ex consequenti obliget ad retinendam diuinam amicitiam & habendum Deum pro vltimo fine. Adde præterea non oportere vt peccatum, quod est per modum habitus immediate, & per se sit contra legem, sed satis est esse contractum per voluntatem

Suarez in primam secunda D. Thom.

posset in hac, & præcedente propositione. Nam illa priuatio, quæ est in nobis, est à Deo, & est pœna peccati Adæ, & effectus eius: quomodo ergo potest habere propriam: & veram rationem culpæ, ea enim soluenda sunt eo modo, quo soluius similia cum de peccato habituali ageremus: priuatio enim gratiæ non est à Deo influente, sed non agente, & ad huc modo non est ab illo formaliter quatenus est peccatum, sed vt est veluti materiale peccati, sic enim potest esse pœna peccati Adæ: sic etiam vnum peccatum possit esse effectus alterius, & lato modo pœna contracta ab ipso.

XXXI. Ex his manet solum primum fundamentum, quod in præcedenti sectione *mun.* 1. Pelagiana hæresis assererat, nam licet repugnet peccatum nullo modo esse voluntarium, atque adeo esse prorsus naturale, & necessarium tamen non repugnat esse tantum voluntarium: moraliter, voluntate alterius suppositi, & præcipue, quando tale peccatum non actuale, sed habituale est, & eodem modo repugnat esse naturale, id est cum ipsa natura in generatione contractum, & necessitate quadam, supposita priori voluntate. Ad primam confirmationem latius infra, nunc breuiter dicitur æqualitatem esse in hoc seruatum, quod sicut inobedientia Adæ nobis nocuit, ita profuisset obedientia si obediret, vt caput, non vt particularis persona, quia totum pactum Dei ad solam illam legem de non manducando cibo referebatur. Secunda confirmatio non indiget solutione, nam Deus non imputat nobis alienum peccatum: sed proprium cuiusque. licet alterius voluntate contractum, quod iustissime fieri potuisse ostentum est.

XXXII. Ex dictis præterea expediunt nonnulla dubia. Primum, an peccatum originale sit cum reliquis vniuoce peccatum nam Capreol. 2. *distinct.* 90. ad argumenta, fatetur quidem peccatum esse, sed nimis æquiuoce: aliis vero videtur hoc esse contra fidem, quia si non est vniuoce peccatum, neque simpliciter tale erit. Ego vero existimo omne peccatum habituale comparatum ad actuale continere quandam analogiam, quia ratio peccati primo, & per se reperitur in actuali: ex consequenti vero in habituali, per ordinem scilicet ad actuale, in quo non cernitur solum differentia maioris, vel minoris malitiæ, sed quidam veluti ordo vnus ad alterum, in quo consisteret analogia. Antecedens vero patet, quia peccatum habituale, non est voluntarium, nisi per ordinem ad actuale, & similiter non est deuiatio à lege, nisi per illud, quia lex non cadit in habitum, nisi per actum, neque propterea sequitur habituale peccatum non esse simpliciter peccatum, quia analogia hæc non consistit in sola denominatione extrinseca: nam vere in se & intrinsece habituale peccatum, est peccatum, licet non sine ordine ad alterum: ad eum modum, quo creaturæ sunt entia in ordine ad Deum vel accidentia respectu substantiæ. Secundo existimo rationem peccati habitualis vniuoce reperiri in originali, & personali. Ratio est, quia licet reuera peccatum personale magis voluntarium sit, differentia tamen magis, & minus, quando est sine ordine non constituit analogiam: hic autem nullus est ordo, quia peccatum originale, neque rationem voluntarii, neque rationem transgressionis legis, atque adeo, neque rationem peccati habet ex ordine ad personale peccatum, vt per se constat.

XXXIII. Secundum dubium, an quando paruulus con-

trahit hoc peccatum, dicatur verè, & proprie peccare: dicendum proprie, & simpliciter non peccare, quia verbum ipsum peccare manifeste indicat actuale peccatum: sed dici debet generari in peccato, vel nasci in illo, sicut ille qui semel peccauit, non dicitur amplius peccare, licet in peccato maneat. Dices, ad Romanos 5. habetur, *Omnes in Adam peccauerunt.* Item paruulus in eo instanti fit peccator: ergo peccat. Respondetur non fieri peccatorem committendo, sed contrahendo peccatum. Paulus vero non ait simpliciter peccare nos, sed cum addito, & in præterito peccasse nos in Adamo, vnde postea simpliciter subdit, *peccatores constituuntur multi.*

Tertium dubium potest defini hic quod sit maius peccatum originale ne, an veniale. Nam D. Thomas 3. p. *quest.* 1. art. 4. sine vlla distinctione respondet veniale esse intrinsece maius, quàm originale. Idem tamen q. 5. de malo art. 1. ad 9. ait respectu personæ esse grauius veniale, quia magis voluntarium: tamen respectu naturæ maius malum esse originale. Respondendum tamen videtur cū peccata hæc sint diuersorum generum, vix posse commode comparari: simpliciter vero maius malum, & peccatum videri originale, quia priuat hominem gratia Dei, non autem veniale, licet alia ratione secundum quid veniale sit grauius in ordine ad personam, quia magis voluntarium, propter quod is qui peccat venialiter, reprehensione dignus est, non qui originaliter.

SECTIO III.

De causis peccati originalis.

Constat originale peccatum nullam habere causam finalem, quia per se non est intentum, sed per accidens sequitur. Formalem quoque non habet præter quidditatem suam: de materiali vero, seu subiecto eius, licet Theologi diuersa sentiant (Durandus enim, & alii volunt esse in appetitu sensitiuo, Scotus, & Bonauentura in voluntate) probabilior tamen videtur sententia D. Thomæ 1. 2. q. 83. art. 2. dicens primario esse in essentia animæ, consequenter vero in voluntate, quia gratia, seu iustitia primario est in animæ essentia, ac totus homo fit hoc peccato Deo iniustus, & ingratus per se primo: voluntas autem ab vltimo fine consequenter auersa, nam ad ipsam primo pertinet etiam conuersio ad eundem finem, quæ omnia explicanda, & defendenda sunt eo modo, quem supra tradidimus, cum de peccato habituali ageremus. De causa ergo efficiente sit

Prima propositio. Causa huius peccati, quod in nobis fit, ipsum fuit peccatum Adæ, quo se & omnes posteros à Deo auertit. Patet ferè ex dictis, & ex Paulo ad Roman. 5. per vnum hominem, &c. & infra explicabitur.

Secunda propositio. Peccatum actuale Adæ non potuit esse causa physica efficiens in singulis hominibus peccatum originale, sed est solum causa moralis. Videtur clara satis propositio quod ad primum partem, quia causa physica est, quæ vere, & realiter influit in effectum: actus autem Adæ id non potest, quia non est, quando singulorum hominum peccata incipiunt: Secunda pars constat ex priore, quia non restat modus alius, quam moralis efficientiæ, qui explicari potest primo per modum meriti, & demeriti. Namque Adam peccando meruit posteros omnes priuari gratia

gratia, & consequenter nasci inimicos Dei. Quibusdam hæc explicatio non placet, quia similiter, si Adam perseveraret, ac obediret Deo, mereretur posteris gratiam, & iustitiam de condigno: si ponamus Adam nihil meruisse, sed tantum non peccasse, id satis esset, ut tota posteritas nasceretur in iustitia, & gratia absque vlllo merito Adæ. Vnde Driedo lib. 2. de captivitate & redemptione, tractatu 2. cap. 2. parte 4. negat Adamo rationem hanc meriti ex iustitia, sed per modum, inquit, naturæ communicaretur, si ipse perseveraret, & similiter per modum naturæ communicatur peccatum ipso olim peccante. Hoc ergo politico dicitur esse illud peccatum fuisse causam moralem per modum efficientis, quia illud est quasi radix, qua posita, & applicata subiecto ab illa statim moraliter deriuatur peccatum, vel etiam quia, ut Paulus ait, ipso peccante, omnes in illo censentur peccavisse.

III. Tertia propositio. Hoc peccatum originale prout in nobis sit, non habet causam physicam efficientem neque eget illa. Probatur, quia solum est privatio, ut ostendimus: privationes autem per se non indigent his causis. Dices saltem posse habere causas privativas, seu non agentes. Respondetur eo modo iam supra dixisse nos, posse Deum aliquo modo esse causam quoad materiale, quod est in hoc peccato, non tamen ipsius peccati, ut etiam ostendimus, & bene declarat D. Thomas quest. 4. de malo art. 1.

IV. Ex quo facile solvitur dubium, per quas rimulas hoc peccatum ad nos ingreditur, ut obiebat Augustino Iulianus lib. de nuptiis cap. 28. ob quam difficultatem, Magister & alii commenti sunt illam qualitatem morbidam in femine, & Capreolus dist. 31. quest. 1. posuit in femine quandam qualitatem saltem intentionalem, quæ possit originale peccatum in omnia efficere: quod profus est falsum, & improbabile, tum propter rationes factas contra Magistrum: tum quia est superflua qualitas, quia impossibile est privationem per se fieri efficienter ab aliqua qualitate. Recte igitur Augustinus solum respondet: Quid quæris latentem rimam, cum habeas apertissimam ianuam: per unum hominem peccatum intravit in mundum: quasi diceret, præter hanc non oportere aliquam quærere causam per se huius peccati. Quocirca actione seminis solum fit, ut homo ex Adamo nascatur, quod naturale est, ex quo (posito iam Adæ peccato sine alia physica efficientia) fit ut hic homo nascatur avertus à Deo voluntate sui capitis: quare quod Augustinus contra Iulianum capite quarto, & libro de peccatorum meritis cap. 16. & 2. de Nuptiis capite vigesimo sexto, scribit peccatum hoc fieri propter concupiscentiam, vel libidinem, quæ in generatione hominis adiuncta est, non est intelligendum concupiscentiam, vel libidinem esse causam, quæ peccatum originale in prole efficiat, tum propter dicta, tum quia cum homo concipitur, non est iam illa concupiscentia: tum denique, quia sæpe in illa non est macula: intelligendum ergo istum generationis nostræ defectum ex peccato primi parentis mansisse, & hæc defectuosam generationem esse viam, per quam originale peccatum suo modo transfunditur, atque eodem modo exponendus est Divus Thomas 1. 2. quest. 83. artic. 1. cum ait, in femine esse hoc peccatum originale, tanquam in causa instrumentali, non quod in illo sit aliqua vis productiva peccati, ut sic, sed quod semen sit instrumentum, quo producitur filius naturalis Adæ, quam productionem consequitur nunc hoc peccatum.

Suarz. in primam secunda D. Thom.

Ex quo etiam solvitur aliud dubium, quomodo cum anima creatur à Deo, possit statim maculari. Propter quod multi de modo productionis animæ dubitarunt, ut Augustinus libro de origine animæ, & epistola 26. & 157. & alibi. Respondetur tamen, licet anima creetur, ut fides docet, tamen homo vtrè generatur, & producitur ab homine, & ex femine Adæ, neque anima ipsa creatur, nisi ut sit pars hominis: & ideo simul creatur, & unitur, quare totus homo quilibet genitus ex Adamo comprehensus est sub lege Dei, per quam voluntates hominum posita fuerunt in voluntate Adæ: Quod si quæras cur Deus creat animam, quam seipsum statim inficiendam peccato. Respondet D. Thomas illa quest. 85. artic. 1. ad 3. primo, quia commune bonum uniuersis, præfertur privato. Secundo, quia ipsi homini melius est, sic esse, quam omnino non esse. Tertio, quia illa macula non est perpetua, cum Deus constituerit modum, quo possit deleri.

Tertio intelligitur ex his, quare ex parentibus iustus filius peccator generatur, quia scilicet non generatur ab illis, ut sunt iusti, sed ut sunt filii Adæ. Ita Augustinus lib. 2. de peccatorum meritis cap. 8. 9. & 10. & lib. 6. contra Iulianum cap. 2. & 3. cuius rationis sensus est, quia solum peccatum Adæ, fuit peccatum capitis, atque adeo totius naturæ: iustitia autem personalis, sicut & poenitentia Adæ, & ideo efficacius est peccatum Adæ, licet sit parens remotus ad transferendum peccatum, quam iustitia proximi patris ad gratiam communicandam. Vide Magistrum 2. dist. 31. & ex his manet solutum secundum fundamentum hæresis Pelagianorum.

Quæstioncula nonnullæ circa deriuationem peccati originalis.

Iam petes primo, quodnam Adæ peccatum fuerit causa originis peccati. Respondetur fuisse peccatum illud quod commisit contra legem prohibentem esum fructus arboris scientiæ boni, & mali, nullumque aliquid præter hoc peccatum potuisse esse causam. Prima pars constat ex poena illa peccato imposta, in quocumque die comederis morte morieris. Quæ verba à sanctis intelliguntur dicta toti naturæ humanæ, ut patet ex illis verbis, quia audisti vocem uxoris tuæ, maledicta terra, & cæter. Idem est sensus Pauli ad Roman. 5. cum dicit, si vnus delicto multi mortui sunt, & clarius infra, si enim vnus delicto mors regnavit, & cæter. Quod vnum peccatum sancti intelligunt fuisse illam inobedientiam. Tridentinum quoque sessione quinta, id aperte confirmat. Secunda pars probatur, quia Deus nullam legem imposuit Adæ tanquam principio, & capiti totius naturæ, nisi illam cohibentem cibum, ut patet ex Scriptura. Confirmatur: quia ex sententia Augustini, & aliorum primum Adæ peccatum fuit superbia: ergo si propter cætera peccata & non propter illud tantum, nasceremur in peccato, non esset verum, per vnum peccatum, sed per plura, mortem ad nos transisse. Quare cum sancti videntur dicere primum Adæ peccatum fuisse causam perditionis humanæ naturæ, loquuntur de peccato illo perfecto, & completo, quod exterius apparuit, & expressè in Scriptura narratur. Quod docet D. Thomas 1. 2. quest. 81. art. 2. Quærenti vero, an si Adam solo interiori actu peccasset contra illam legem, nobis noceret. Respondendum, licet nihil videatur certum, Deus enim potuit vtroque modo

V. Dubium alterum.

VI. Dubium

VII. Questioncula.

Solum internum Adam sufficeret ad transfusionem in posterum.

modo id statuere, verisimilius videri etiam transgressionem interiorem futuram fuisse sufficientem, quia illa lex simpliciter erat imposita toti naturæ, & illa interior esset perfecta transgressio eius: esset ergo auersio, & inobedientia totius naturæ, & de facto nunc non transferretur ad nos propter exteriorem actum, qui malitiam non addit, sed propter id, quod veram habet rationem auersionis, & culpæ.

VIII. Secundo petes, an peccatum Eue fuerit etiam causa nostri peccati originalis, atque adeo illa peccante, & non Adamo, homines nascerentur in originali, quod tractat D. Thomas 1. 2. *quest. 81. art. 5.* & negatiue responderet, utitur tamen illa ratione, quod mater sit principium materiale in generatione, non efficiens, sed quidquid de ratione ipsa sit, sententia vera est, ex illo Pauli, *Per vnum hominem peccatum in mundum intrauit.* Ratio vero est, quia solus homo Adam fuit constitutus caput generis humani, & ideo sola eius voluntas reputabatur voluntas totius naturæ.

IX. Tercio petes similiter, an peccatum alterius parentis præter Adamum transferretur ad filium, id est, si Adamo non peccante Cain peccaret, posteritas Cain nasceretur sine gratia, Scelus enim *dist. 31.* affirmat in eo casu omnes illos homines nascituros in peccato, quod etiam sentit Driedo libro secundo de redemptione, & captiuitate generis humani tract. 2. capite 2. in fine, & fuit sententia Diui Thomæ *quest. 5. de malo art. 4. ad 8.* sed nullum video huius sententiæ fundamentum. Quare opposita sententia vera videtur, quam tenet D. Thomas illa *quest. 81. art. 2.* Ratio est, quia solus Adam fuit caput suæ posteritatis, & cum illo fuit quasi fœdus illud contractum, quod patet primo, quia de illo tantum est nobis reuelatum, & non de aliis. Secundo, quia ita fuit conueniens, alias omnium filiorum Adæ salus ex voluntate singulorum, & omnium parentum penderet, mortem vero quilibet eorum per se posset causare. Tercio, quia Adamus, & sibi, & toti posteritati iustitiam perdidit: ergo si perseverasset, eam posteritati conquiret: alias non esset æqualis pæctio. Quarto, quia nunc parens iustus non transfert suam iustitiam ad filium: ergo similiter, si duraret status innocentie, pater iniustus non transferret suam iniustitiam ad filium. Quinto, quia alias nunc etiam dici posset peccata Cain, vel aliorum filiorum Adæ transferri ad filios.

X. Quarto petes, an originale peccatum in singulis hominibus sit vnum, vel plura, in qua re Augustinus in *Enchiridio capite 44. epistola 36.* dubius esse videtur. Dicendum est tamen in vnoquoque esse vnum tantum originale peccatum, quod colligitur ex Paulo ad Romanos quinto, & Trifissione 5. Estque communis Theologorum, & ratio est, quia vnum solum peccatum Adæ est causa, & origo istius peccati, vnde vnica tantum voluntate censetur in ipso peccasse. Neque obstat non nunquam in Scriptura hoc peccatum nominari in plurali, vt Psalmo 50. *Ecce in iniquitatibus conceptus sum,* & sæpe alias dicitur Christus venisse in remissionem peccatorum, quomodo loquitur Damasus Papa *epistola ad Episcopos Orientis refertur lib. 3. Tripartita capite 15.* Nam sæpe plurale pro singulari ponitur, vel certe id fit ad significandum peccatum hoc, esse multorum originem, & formaliter vnum, multa autem virtute, vt Diuus Thomas notauit *qu. 82.* Consule, si placet, pro dictis hæc tenus *lib. 4. de opere sex dierum.*

**

*

SECTIO IV.

An peccatum originale ad omnes Adæ filios deriuetur.

Explicatis causis originalis peccati, oportet nonnulla de generali eius propagatione dicere, in quo duo occurrunt videnda. Primum, an soli filij Adæ naturaliter ex illo geniti hoc peccatum contrahant. Secundum, an omnes.

Prima propositio. Soli homines & omnes naturaliter ex Adamo generati contrahunt hoc peccatum. Est ex communi sensu, & traditione Ecclesiæ, & colligitur ex ad Romanos 5. vbi bene remittit. Explicat Anselmus, & Origenes libro quinto ad Romanos, & Augustinus decimo, *Genesis ad literam cap. 20.* D. Thomas 1. 2. *quest. 81. articulo octauo.* Ratio à priori est lex diuina, & voluntas, qua statutum est, vt Adam tantum eorum hominum esset caput, qui ab illo naturaliter generantur, de potentia enim Dei absoluta, fortasse non repugnaret aliter fieri pæctum: congruentia quoque non deest, quia non erat expediens Adamum communicare illi culpam, cui non tribuebat naturam. Quæ ratio, inter alias, Christus ex vi suæ conceptionis erat immunis à peccato, idemque dicendum de quouis homine, qui à Deo crearetur, vel produceretur ex alia materia, vt notauit Diuus Thomas illa *quest. 81. articulo quarto.* vnde sequitur primo, Eum non habuisse gratiam, & iustitiam originalem dependentem ab Adamo, quia non processit ab illo per naturalem generationem.

Secundo sequitur, si ipsa Eua non peccasset, non amissuram originalem iustitiam. Vnde cum Paulus inquit, omnes in Adam peccasse, intelligitur de filiis, non de vxore: quare Adam caput quidem Eue fuit politicum in ordine, scilicet ad res matrimonij, non vero fuit caput in ordine ad iustitiam, vel culpam, nec id expediens foret, tum quia ex vtroque vnum integrum principium speciei humanæ constituebatur, tum propter aliam rationem, quam statim subiciam.

Tercio sequitur è contra, si Eua tantum peccasset, amissuram non solum gratiam, sed etiam originalem iustitiam, atque ita de facto amittit per proprium peccatum: in quo est deceptus Catherinus super *Genesis, & ad Romanos 5. vt in tract. de opere sex dierum libro 3. cap. 13.* late dicimus. Quid autem tunc fieret: si casus ille contingeret, diuinæ providentiæ esset relinquendum, vt in eodè tractatu videre licet.

Quarto sequitur, si Adam ante primum peccatum generaret filium, in iustitia quidem generaturum, an verò post ita genitum peccasset, filius genitus in iustitia eiusque posteritas amissuri fuissent iustitiam, nihil certum nobis esse potest, quia totum pendet ex modo pæcti, & voluntate Dei: videretur tamen verisimile primo in eo casu omnes genitos ab illo filio Adæ nascituros in peccato originali, quamuis proximus parens esset iustus. Ratio insinuat est, quia iustitia proximi parentis semper est personæ particularis, illeque nepos vere esset genitus ex Adamo peccatore, atque eius voluntas conferretur ex pacto Dei constituta in voluntate Adæ. Secundo de tali filio iam antea in iustitia genito, videretur probabile non amissuram gratiam, nec iustitiam eorum Deo propter subsequens Adæ peccatum. Primo, quia Deus non aufert gratiam suam ab eo, qui iam illam continet.

tinēt, nisi ipse peccet per propriam voluntatem, quia Deus non deserit nisi prius deseratur. Colligiturque ex Augustino epistola 33. ad Bonifacium, ubi generaliter ait, hominem cum in se ipso est aliter effectus ab eo, à quo est genitus, non posse sine consensu proprio fieri peccato obnoxium, quia voluntas filii non videtur convenienter poni in voluntate patris, nisi pro tempore quo filius non habet propriam. quæ ratio maxime procedit de iam adultis, sed prior ratio generalis est. Confirmatur, quia hoc peccatum non transfunditur, nisi per generationem naturalem: sed tunc facta fuisset sine peccato generantis, ut ponitur: ergo, &c. Tertio de donis aliis originalis iustitiæ pertinentibus ad complementum status innocentie, ac si ne quibus poterat consistere amicitia Dei. Vtrumque probabiliter defendi potest, scilicet, vel quod illa auferrentur, siquidem propter peccatum capitis totus innocentie status destrueretur, vel quod cõservaretur à Deo, quia dona eius sunt sine pœnitentia Rom. 11, nullumq; sit inconueniens talem hominem conservari in singulari perfectione, quamvis ceteri lapsi essent.

3. Membrum.

V. Quid de 2. parte propositionis quidam sensim.

sum Pauli constat ex Tridentino, & ex verbis aliis eiusdem capituli, dicit enim Paulus, Omnes in Adam peccasse, & per vnus delictum in omnes homines in condemnationem. Vnde recte Anselmus, & Origenes aduertunt ibi omnes, & multos, idem significare. Sensus itaque est: Multi peccauerunt, id est, non vnus tantum, sed omnes, qui ab illo geniti sunt: & eodem modo dicit multos fuisse iustificatos per Christum, scilicet omnes, qui in ipso sunt regenerati, nisi forte, ut Anselmus etiam norat, velimus nomine mortis, quæ multis ibi tribuitur, intelligere non primam mortem peccati, sed secundam, scilicet æternam mortem, quam non omnes, sed multi propter originale peccatum contrahunt, ad quem modum posset exponi Theodoretus, licet reuera obscure loquatur.

Tertia propositio. In citatis Scripture locis non docetur nemini fuisse concessum privilegium non contrahendi re ipsa originale peccatum, cui natura sua erat obnoxius. Hoc intendit præcipue Caietanus, quod negare recte non possunt, qui eum impugnant: nam fere est certum ex Tridentino sessiones. ubi post generalem propositionem, addit, non esse mentem eam Concilij vt nemo excipiat. Idem confirmari potest ex aliis regulis generalibus Scripture, quæ fere nunquam excludunt singularia privilegia, vt illud nemo mundus a sordibus, neque infans, & cætera. non est iustus, qui non peccet, & illud, in dolore paries filios, & cætera. Ex his sequitur, non obstante pacto & lege, quam Deus cum Adamo & eius posteritate statuit, potuisse Deum aliquos filios Adæ innocentes seruire præueniendo, ne contraherent maculam. Ita D. Thomas in 3. dist. 7. quest. 1. art. 1. & quibusdam videtur iam certum ex definitione Tridentini quia supponit hoc vt possibile manifeste. Sed licet non sit de fide, atamen rationi videtur consonum, quia Deus potest gratiam suam communicare cui, & quando, & quomodo voluerit, atque adeo in primo instanti sui esse: necin hoc est vlla repugnantia, vt statim patebit.

VII.

3. Propositio.

Quarta propositio. Omnes homines, excepta Beata Virgine, contraxerunt, & contrahunt re ipsa originale peccatum: Beata tamen Virgo singulariter est præseruata. Prima pars constat, quia Scriptura docet, omnes ex Adamo via ordinaria genitos concipi peccatores, & antiquiora Concilia, & Sancti nullum excipiunt. Tridentinum vero solam Beatam Virginem, idque non a definitione, sed facultatem præbens id opinandi: ergo indicat satis de nullo alio modo id posse credi, vel affirmari. Confirmatur, quia si de aliquo dicit posset, maxime de Ioanne Baptista: vel simili: sed hunc constat, & Apostolos & alios conceptos fuisse in originali: ergo, &c. Vide quæ dixi tomo 2. in 3. p. dist. 24. sect. 4.

VIII.

4. Propositio.

Quæres, in quo gradu certitudinis sit hoc tenendum. Respondeo si ex meritis Christi dicitur alicui alteri fuisse datum hoc singulare privilegium, non videtur damnandum tanquam diuinitus præcipue hæreticum, quia oppositum non est palam cadentis definitum, neque in Scriptura continetur, atque hoc etiam intendit Caietanus: esset tamen non solum temerarium, sed etiam erroneum, quia fere est contra communem consensum Patrum, & contra id, quod generaliter sentit tota Ecclesia. Sed contra, quia excipere aliquem à generali regula mortis, vel peccati actualis, non est erroneum: ergo neque hoc erit. Respondeo regulas Scripture eo spiritu esse interpretandas quo tradita fuerunt: cum ergo Ecclesia, quæ verum nobis fidei sensum proponit, regulam hanc

Handwritten notes in red ink on the right margin, including the word 'PROPOSITIO' and other illegible characters.

VI. 2. Propositio exprimens 1. partem præcedentis propositionis.

de originali peccato intelligat, ut nullum, præter Virginem, excipiat, ita est plane interpretanda, sicut in aliis, in quibus vel ex ipsa Scriptura, vel ex Ecclesiæ traditione exceptiones aliquæ, vel manifestæ vel vixi milititer colliguntur. Vide D. Thomam 4. d. 43. quest. 1. art. 4.

X. Circa secundam partem conclusionis de Beata Virgine, adverte duobus modis posse nos intelligere Beatam Virginem potuisse præservari. Primus est, post constitutas à Deo omnium hominum etiam ipsius Virginis, voluntates, in voluntate Adæ, atque adeo postquam omnes in illo peccaverunt, ac necessitatem contraxerunt incurrendi peccatum, simul ac nascerentur, seu conciperentur: Deum tamen ipsum ex gratia, & privilegio suo Virginem prævenisse, ne illa eius necessitas, quam in Adamo contraxerat, haberet in ipsa effectum, & hunc modum in *tomo 2. in 3. p. dist. 3. sect. 5.* late exponimus.

XI. Secundus modus est fuisse Beatam Virginem exceptam in ipso pacto, quod Deus pepigit cum Adamo etiam ante prævisionem peccati eius: itaque licet omnium aliorum voluntates in eius voluntate constituerit, tamen propter dignitatem, & merita Christi voluisse iam tunc Beatam Virginem ad perpetuam sanctitatem ordinare: ut in ea nullo modo penderet à voluntate Adæ. Hic vero modus in primis necessarius non est, nec satis firmus, aut tutus, quia iuxta illud dicendum esset Beatam Virginem neque in Adamo peccavisse. Secundo ex vi suæ conceptionis non contraxisse originale peccatum, nec saltem subditam fuisse necessitati eius. Tertio, non videri eo modo fuisse à Christo redemptam, nam licet præservata tunc diceretur à Christo, ea tamen præservatio redemptionis rationem habere non posset. Nam etiam si post peccatum Adæ Deus statuisset non redimere mundum, Beata Virgo mansisset libera, iuxta prædictum modum. Quarto, mortem, & alias similes penas non fuisse in Beata Virgine ex peccato Adæ, quod tamen esse proprium Christi docet Augustinus libro quarto contra duas epistolas Pelagianorum capite quarto. Dices, hoc argumento probaretur Beatam Virginem vere contraxisse culpam, cum subierit penam. Respondetur negando probari, nam ut patitur penam satis est peccatum Adæ, ita ad illam pertinuisse, ut vere dici posset illam in Adamo peccasse, atque adeo futurum fuisse ut incurreret culpam necessitate quadam, nisi præveniretur, sicut nunc iuste patimur eandem penam post remissionem originalis, nam sicut potest remitti culpa, eadem ratione potest præveniri, non remissa pena.

Ita sentit autor iam olim, cum hæc Romæ diceret in Schola, & deinde typis mandavit in 2. tomo in tertiam partem dist. 3. sect. 5. Eandem porro sententiam plane non multo ante mortem vulgari sermone transmisit Coninsbrica ad socum, qui eum ex Hispania rogauerat, etiam ne permanceret in doctrina eadē, nihil turbatus motu per id tempus (hoc est, vertente anno 16. supra 1600.) ex oratio circa Beata Virginis immaculatam conceptionem. Eam itaque doctrinam hic fideliter Latino idiomate subiiciendam sibi ratus.

XII. Scribit R. T. maxime controverti nunc iis in partibus quæstionem de immaculata conceptione Virginis: supposito videlicet, quod fuerit concepta sine peccato originali, an in se habuerit debitum contrahendi illud in primo instanti suæ conceptionis, prius natura, quam iustificaretur, quærens an penserem adhuc in sententia quam habui in 2. to. 3. partis dist. 3. sect. 3. agendo

de hoc ipso puncto. Respondeo, nunquam me eam putasse adeo veram ac hodie iudico, quia cum viderem aliquos eorum, quæ cum pietate dicta & excogitata hætenus sunt, & vellem iis fulcire magis dictam opinionem piam, ex iisdem occasione habui firmius adprehendi illi sententiam, quam citato loco secutus sum, intra latitudinem tamen opinionis. Et ideo quemlibet prudentem Theologorum, & dominæ nostræ valde affectum, debere non inclinare ad illud extremum, quoniam ad honorem Virginis nihil refert, neque eius immaculatæ conceptionis veritatem iuvat, præbetque occasionem aduersariis dicendi, non posse nos immaculatam conceptionem defendere, nisi declinando ad opiniones vel censura dignas, vel diminuentes Christi redemptionem, vel saltem apparentiam talem habentes.

Et licet à me non postules fundamentum, vel motuum eius, quod in hac sententia, neque fere habeam ultra ea quæ iam in citato loco 3. partis dixi: tamen quia ratio temporis id exigit, & fortasse nouus discursus efficiat, ut res magis declaratur, vel etiam persuadeatur, proponam que me mouent, afferendo propositiones aliquas, quæ mihi videntur inter se connexæ, & concatenatæ, incipiendo à certioribus, & ex eis deducendo puncti totius resolutionem.

Primo ergo certum puto, conuenire in eo nos omnes, Virginem scilicet immaculatam, fuisse proprie, et vere redemptam per Christum. Hoc fuit fundamentum S. Thomæ, in quo non ei contradicunt boni defensores immaculatæ conceptionis, sed in consequentia, quam fecit quæ reuera bona est. Fundamentum tamen est solidum, nec potest negari, ut latius in dicto loco dixi: nec video, aut audio, qui illud neget.

Ex quo infero egressum Virginem sanguine, & morte Christi, ad sanctificationem suam, præservationemque à peccato originali, quia redemptionis nostræ pretium fuit sanguis Christi, & per mortem suam peculiariter operatus est, ac consummauit redemptionem ipsam, ut passim Paulus, ac tota fere Scriptura docet: ergo si Virgo fuit proprie redempta, fuit vero emptam sanguine Christi, iuxta illud, *empti enim estis pretio magno.* Et eodem modo fuit præservata ex morte Christi præuisa, ut canit Ecclesia in oratione quadam, festi conceptionis, quæ ante Pium V. vniuersaliter recitabatur, & hæc verba continebat, *ut sicut ex morte filij tui præuisa eam ab omni labe præseruasti, & cetera.* Quæ oratio licet hodie, neque in Missa dicatur, nec legatur in toto Missali, in manibus tamen fidelium versatur, ac pie à quam plurimis recitatur. Et audio concessisse eundem Pium V. indulgentiam recitantibus illam cum quadam antiphona, atque ita mihi videtur hanc propositionem, *Beatissima Virgo fuit præservata ex morte Christi præuisa*, negari non debere.

Ex quo etiam sequitur, si Christus non redemisset genus humanum per mortem suam, Beata Virgo non fuisse concipiendam in peccato originali, saltem secundum præsentem prouidentiam, seu legem à Deo statutam. Probat, præmissa quia Christi redemptio, est vnica, & adæquata causa totius gratiæ comunicatæ hominibus post conceptum lapsum Adæ, atque etiam primæ gratiæ Virgini fuisse communicatæ: ergo ablata causa auferretur effectus. Ita homo dixi, ex vi præsentis prouidentie, quoniam potestatem præerat Deus statuere non redimere homines per Christum incarnatum in carne passibili, nec per suam eius passionem, sanguinem, & mortem, & tamē prouidere, ut per alia opera eiusdem Christi absque pro-

que propria satisfactione, quamvis cum proprio merito & rigoro sua iustitia, præserreret Virginem ab omni peccato, etiam originali, qui etiam foret modus aliquis redemptionis particularis Virgini: sed non foret redemptio quam nunc statuit, & de qua agimus.

XVI. Ex quo procedendo ulterius, colligimus primam Virginis sanctificationem, non fuisse simplicem, sed inclusisse remissionem culpæ, non quæ esset in persona, sed quæ futura infallibiliter fuisset, si gratia non infunderetur. Hoc autem ego sic explico: duobus enim modis infundi potest gratia personæ: vnus est ex sola negatione gratiæ: alter est ex priuatione gratiæ, quæ sit culpa. Et horum modorum quilibet potest dupliciter contingere: vno modo præcedente in subiecto, & tempore, negatione, vel priuatione gratiæ: vel solum ordine naturæ, seu quantum est ex conditione, vel origine personæ, quod facile declaratur in Angelis, & in Adamo innocente: quorum prima sanctificatio non inclusit remissionem culpæ, & vt magis philosophice loquar, non habuit pro termino a quo culpam, sed solum negationem gratiæ. Et iuxta opinionem tenentem non fuisse sanctificatos in primo instanti sui esse, negatio illa præcessit duratione in ipsis. Verum iuxta veriore opinionem fuisse scilicet sanctificatos in primo instanti sui esse, præcessit tantum ordine naturæ, vel simpliciter non præcessit, sed futura fuisset ex vi naturæ, & conditionis personæ, si gratia in eo instanti non infunderetur.

1. Modus explicandi hoc.

XVII. Alter modus sanctificationis, qui habet pro termino a quo propriam priuationem gratiæ, quæ est culpa, inuenitur communiter in filiis Adæ, quorum sanctificatio est translatio culpa ad gratiam, vt colligitur ex Tridentino sess. 6. & ita includit cum sanctificatione remissionem culpæ, vt idem Concilium docet. Hæc vero culpa ordinarie præcedit tempore sanctificationem, & nunc includit propriam, & vt ita dicam) formaliter remissionem culpæ, veruntamen fieri etiam potest, quin culpa præcedat in subiecto per aliquod momentum, vel durationem, sed solum ordine naturæ, seu ex conditione, & statu personæ: & tunc magis proprie dicitur præseruatio culpæ, quam remissio, vel dici potest eminentis remissio culpæ, quamuis formaliter non sit remissio, verum in effectu etiam ista sanctificatio habet quodammodo culpam pro termino, non quæ præcesserit, sed quæ futura fuisset, nisi præueniens gratia impediuisset.

XVIII. Dico ergo sanctificationem Virginis fuisse isto vltimo modo, quia id necessarium est, vt eius sanctificatio fuerit redemptiua, atque ex morte, & sanguine Christi. Atq; ita sanctificatio Angelorum & Adami in sua prima creatione, non potest dici fuisse ex redemptione, quia nullo modo inclusit remissionem culpæ, nec necessaria erat mors, aut sanguis ad sanctificandum, absque remissione culpæ. Ergo vt Virgo fuerit sanctificata ex sanguine Christi, & per modum vere redemptionis, oportet, vt aliquo modo fuerit translata à culpa, ad gratiam, non quidem à culpa, quæ in ea præcesserit, sed quæ in ea fuisset, nisi per Christum ita fuisset præuenta scilicet eminentiori modo applicando illi fructum passionis suæ, non vt ordinario modo illi remitteretur culpa, sed eminentiori, atque per præseruationem, quod declaratur, & confirmatur per hanc conditionem, quia si beata Virgo non fuisset sanctificata in conceptione, nec gratiam in primo instanti habuisset, eo ipso non solum esset non grata, vel non sapientia, sed

etiam esset in peccato, & Deo iniusta, & ingrata. Ergo eius sanctificatio fuit remissiuua, seu potius impeditiua peccati, & ita fuit sanctificatio, redemptiua, seu quæ fuerit effectus redemptionis, & sanguinis Christi.

Quod autem, si pro illo instanti non fuisset virgo sanctificata, carentia gratiæ non fuisset in illa pura negatio gratiæ, sed esset etiam priuatio & culpa, probatur, quia nullus homo redemptione indigens potest carere culpa, si effectus redemptionis illi non applicetur. Et explicatur hoc magis, quia alias non fuisset Virgo præseruata à peccato originali per gratiam, quæ illi data est in instanti conceptionis suæ, quia etiam si ei non daretur, non fuisset concepta in peccato, sed in puris naturalibus, vt aiunt. Video posse responderi, fuisse præseruatam à peccato remore, & quasi in radice, eo quod fuerit exempta à generali lege per quam omnes in Adam peccant. Verum hoc reuera non satis facit quantum ad punctum redemptionis, nec quantum ad modum iustificationis redemptiæ ab statu peccati.

Quod etiam magis declaratur à simili, quoniam si Deus in sua æterna prædestinatione statueret non permittere peccatum Adæ, sed dare ei gratiam efficacem ad non cadendum, & ex consequenti ne alii caderent, in ipso, & hoc fieret per merita Christi præuisa, eo modo quo præuideri potuerit ante præuisum originale peccatum non posset tunc homines dici redempti à Christo & multo minus per eius mortem, quæ data illa hypotheti futura non fuisset. Nec de filiis Adæ, qui tunc concipiendi essent in gratia, poterat proprie, & vere dici, quod per gratiam, quæ tunc eis dabatur, præseruari erant à peccato originali: ergo neque modo dici posset de Virgine si tam remota ab ipso pacto cum Adamo inito fuisset exempta. Ac denique non videtur posse negari quod quemadmodum alii homines habuerunt in Adamo debitum habendi gratiam ab initio conceptionis suæ, ita & Virgo habuerit id debitum: nam hoc per se ad perfectionem spectabat, & fundabatur in iure quodam, ad habendam à principio iustitiam, & gratiam, si Adam in innocentia perseuerasset, à quo iure non est beata Virgo excludenda, cū per se bonum sit, & ad perfectionem spectet, & nullum sit fundamentum ad talem exclusionem faciendam: ergo si beata Virgo in instanti conceptionis gratia caruisset, illa carentia non tantum foret negatio sed priuatio gratiæ, quam habere debuisset, proueniens non ex pura voluntate Dei, sed ex peccato Adæ, ac proinde esset culpa originalis, sicut est in aliis hominibus.

Ex quo ulterius concluditur fuisse Virginem in instanti suæ conceptionis obnoxiam de se originali culpæ, nisi præseruaretur per gratiam, & consequenter habuisse debitum, eiusdem culpæ, quoniam esse obnoxiam, & habere debitum, duo non sunt, sed idem diuersis verbis significatum, vt liquet. Et probatur, quoniam de natura præcisè, ac purè considerata, absque ordine ad Adam, & ad id quod ex illo hæreditarie contrahit, nullus haberet peccatum in sua origine, seu principio sui esse, etiam si tunc Deus gratiam suam illi non communicaret, sed solum maneret in sua pura natura, cum negatione gratiæ: ergo si ex Virgine ex Adam concepta non ita contingeret, sed potius eo ipso, quo non haberet gratiam, habitura esset peccatum, necessario dicendum est, quod propter talem conceptionem, & hæreditatem ex Adamo, de se subiecta erat, & obligata ad contrahendum peccatum nisi

XIX. Probatur.

XX. Declaratur à simili.

XXI. Confessio.

Handwritten notes in the right margin, including the word 'OTIO' and other illegible characters.

Vi aliqui
superio-
rem discur-
sum conen-
tur elude-
re.

nisi gratia præueniretur, & hoc esse obnoxiam, & habere debitum. Atque ita videtur concludi non se compati esse Virginem vere, & propriè redemptam Christi morte, & non habere saltem debitum contrahendi culpam. Vnde nonnulli conuicti hoc discursu fatentur habuisse Virginem debitum contrahendi culpam originalem in Adamo, vel parentibus suis, quatenus filij Adami fuerunt, non vero habuisse tale debitum in propria persona. Mouentur ad hoc asserendum, quia aliter non posset sanctificari in primo instanti suæ conceptionis, quia in illo haberet id debitum, quod cum gratia non compatitur, alias haberet Virgo tale debitum semper, si gratia illud non excludit.

XXII.
Redar-
guantur.

Si Virgo
B. non pec-
cavit in
Adam non
posset vere
dici redem-
pta à Chri-
sto.

Hoc tamen non intelligi potest, nec consistere, aut fundari: nam in primis si Virgo habuit debitum in Adamo, necesse est vt in Adamo peccauerit, quod etiam suppono tamquam verum, nec negari potest, quia alias non egeret vera redemptione, nec morte, & sanguine Christi, si quidem prima & fundamentalis ratio redemptionis Christi fuit peccatum Adæ tanquam capitis, in quo includitur peccatum originale, & consequenter ordinata est in remedium omnium peccatorum actualium, quæ ab originali descendunt, iuxta communem doctrinam Theologorum, ex qua sequitur quod si Virgo nõ peccaret in Adam, non fuisset comprehensa in obiecto, seu materia redemptionis, neque in decreto quod Deus habuit, vt Christus moreretur ad redimendos homines, quia tale decretum supponit originale peccatum, saltem in præsentia absoluta Dei. Atque ita quando Ecclesia dicit fuisse Virginem præseruatam ab originali ex morte filij sui præuisa, aperte supponit virginem per se comprehensam in peccato Adæ, & consequenter in Adam peccasse propter quod credo non esse Virginem excipiendam ab illa Pauli regula, omnes in Adam peccauerunt, Romanor. 3. & adhuc in eo loco non addit limitationem illam, in Adam, sed absolute dicit omnes peccauerunt & egerunt gloria Dei. Sed ita locutus fuit vt omne peccatum complecteretur, & ex cap. 5. colligitur, quod tantum ad originale, intelligi debet cum dicta moderatione, vt constat ex illis verbis, in quo omnes peccauerunt atque etiam, quia infantes proprie non peccant, nisi contrahendo peccatum, quia in Adam peccauerunt, nec gratia præueniuntur.

XXIII.
B. Virgo
peccauit
in Adamo
& egit re-
demptione
filij.

Dico ergo non posse Virginem excipi ab hac regula, omnes in Adam peccauerunt, quemadmodum nec posset excipi ab illa, omnes egerunt gloria Dei. Quam gloriam declarat ipse Paulus, nasci ex eo quod omnes sint iustificati gratis per gratiam redemptionis ipsius per redemptionem, qua est in Christo IESV, quem posuit Deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius. Ex quo colligo pertinere ad gloriam Dei, & Christi, quod B. Virgo sit iustificata per redemptionem, quæ est in Christo IESV, & in sanguine ipsius, nec debere negari hanc gloriam Christo, quantumcumque Virgo fuerit iustificata per præseruationem ab omni culpa, & non minus quam Paulus, imo eam maiori gratitudine, quam ipse, sentiebat & dicebat de filio suo, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me. Denique prætermisis aliis, quæ in confirmationem huius rei alibi adduxi, qui consentunt habuisse Beata Virginem debitum contrahendi peccatum originale saltem in causis, se in Adam, negare non potuerunt quod Beata Virgo peccauerit in Adam, quia id debitum ex altera ratione oriri non potuit.

XXIV.
Futuris
quorundam
determinatione
de debito in
Adamo,
& de debito
virginis in se-
ipso.

Hoc supposito dico quod in præsentia non datur locus de debito in propria persona, vel in parentibus, seu in Adam, quoniam hoc debitum non est res physica, quæ ponat aliquid reale in Virgine, sed est veluti obligatio quædam moralis, nata ex Adamo, & suos descendentes denominat debitores solum propter originem, quam trahunt ex illo, atque ita supponendo hoc debitum, vt fuit in Adamo, comprehendisse Virginem eo ipso quod Virgo ab hac radice infecta per feminalem generationem descendit, necessario sequitur quod delictum, quod fuit in Adam tanquam in causa denominante, fuerit etiam in Virgine tanquam in passio, seu subiecto denominato. Probarur hæc illatio, quia hoc debitum respectu vt virginis fuit in Adam, tanquam in causa agente, & obligante Virginem, sed in Virgine solum poterat esse tanquam in passio de se subiecto, & obnoxio infectioni à tali causa: ergo si Beata Virgo habuit hoc debitum in Adamo, non potuit habere illud in instanti conceptionis prius natura, quam sanctificari intelligatur, eo vtique modo, quo haberi potest, scilicet morali, & per extrinsecam denominationem. Et declarari potest per comparisonem ad alios infantes, nam in illis etiam in instanti conceptionis cuiusque posunt: distingui duo signa naturæ, vnum in quo habent debitum contrahendi peccatum originale, aliud in quo iam sunt infecti peccato originali, nam illa duo vel distinguuntur tanquam in causa, & effectus, vel saltem tanquam via & terminus, illa obligatio contracta ex peccato Adæ, ratione cuius eo ipso quod sunt, subiecti influxui culpæ cum Adamo prouenientis, & hoc est satis, vt dicantur habere hoc debitum in se, & in illo semper includitur conditio, nisi Deus gratia sua præueniat, & impediat originalis culpæ influxum: ergo quoad hoc debitum, eadem est ratio de Beata Virgine, supposito quod in Adam peccauit.

XXV.

Atque hinc facile intelligitur, quomodo nulla sit repugnantia quod Virgo in primo suæ conceptionis instanti fuerit sanctificata, non obstante hoc debito: quia gratia nõ opponitur formaliter debito, quod persona de se, & ratione suæ originis habet ad carendum gratia, si priuilegium ei non infundatur, sed opponitur ipsius meriti gratiæ priuationi, quæ in Virgine non est concepta, nec debet intelligi præcedere realiter in instanti cum prioritate naturæ, hoc enim repugnat, sed solum intelligi debet futurum fuisse in persona talem priuationem cum vera ratione culpæ, nisi gratia præueniret, & hoc sufficit ad debitum, quod etiam est prius priuatione in eodẽ ordine naturæ. Atque ita nulla est repugnantia quod persona in instanti suæ conceptionis spectata in se, & in eo quod acciperet à causis suis proximis, si non impedirentur, subiecta sit influxui culpæ, & quod in eodem instanti Deus, vt causa superior præueniat influendo gratiam, impediatque influxum culpæ, & hoc modo potuit Deus facillimè sanctificare B. Virginem in primo instanti suæ conceptionis, non obstante dicto debito, quia quamuis Adamus obligauit omnes suos descendentes vt inciperent vitæ cum culpa: Deus tamẽ non se obligauit ad negandam gratiam omnibus in eo instanti, nullo excepto, neque se abstulit potentiam præueniendi quem voluisset, ac decreteret, iuxta suam æternam sapientiam, tali sanctificatione, quæ culpam impediret.

XXVI.

Neque etiam sequitur, quod inferebatur, si Virgo habuit hoc debitum in primo instanti, non

non obstante gratia, futurū id debitum semper in ipsa: quia licet nonnulli ex modernis velint hanc illationem concedere, nec putent inconueniens asserere debitum peccati manere semper in Virgine: imo putent necessarium, cū non appareat ratio aliqua differentie inter primum instans, & reliquum tempus: attamen non sentio hoc probabile, nec verisimile, nec video fundamentum alicuius momenti, in quo nitantur: & ideo dico, debitum hoc non debere intelligi nisi pro primo instanti conceptionis, & id in prioritate naturæ: seu ex meritis causarum, quia hæc solum habent virtutem influendi peccatum originale in primo instanti, & in primo signo naturæ illius, atque adeo si tunc impediatur à Deo præueniente animam cū vera sanctificatione, omnino extinguitur virtus illa causarum, vt non possint amplius inducere originale peccatum: ex quo sequitur vt in tali anima nullum iam maneat debitum originalis peccati, quia non amplius manet etiam ex se subiecta infectiōi culpæ à talibus causis. Et ratio, vt iudico, euidentis est, quia per talem sanctificationem omnino, & eminentissimo modo remittitur culpa originalis, quæ in illo instanti inducenda fuisset, culpa autem semel remissa redire iterum non potest, nec manet iam in virtute causarum, & ideo persona cui remissa fuit talis culpa, non potest manere obligata, nec obnoxia illi, etiam si secundum se consideretur, vt trahit originē ab Adam. Et in hoc apparet clare differentia inter primum instans pro primo signo naturæ, & reliquum tempus subsequens: quia in illo signo primi instantis, nondum intelligitur remissa culpa originalis, & ideo adhuc intelligitur persona de se obnoxia culpæ: tamen postquam in secundo signo primi instantis facta est remissio culpæ, iam in posterum non manet illa persona obnoxia tali culpæ. Vnde etiam si postea, per Dei voluntatem gratia priuaretur, iam nō traheret originale peccatum ab Adamo, quia illud quod trahere poterat, remissum fuit, & illa carentia gratiæ non haberet rationem culpæ, si solus Deus pro sua voluntate tolleret gratiam: Confirmatur hoc, quia omne debitum vel solutio, vel remissione extinguitur, ita vt amplius non idem maneat, nec redeat. Circa quod possem longius discurre, sed nolo in his punctis esse prolixior, & quæ diximus sufficiunt his qui in materia sunt versati.

Ex dictis intelligitur magna differentia quæ intercedit inter debitum, & peccatum originale, propter quam etiam si necessarium sit ad perfectam sanctitatem, & puritatem virginis, conceptam fuisse absque originali labe, non fuit conueniens vt de se non esset illi subiecta, quod idem est ac habere debitum. Ratio est, quoniam peccatum originale facit inimicum Deo, quod non facit debitum. Item originale est vere peccatum, defectusque moralis: debitum vero neque peccatum est, neque defectus moralis, quoniam ante peccatum originale non potest dari moralis defectus in puero, vt est manifestum, atque ita debitum hoc est veluti defectus naturalis, qualis est nasci ab ignobilibus, seu esse huius, vel illius originis, vel nasci à parentibus perduellionibus, quod nihil refert ad perfectam sanctitatem atque innocentiam. Ac si res bene perpendatur, eo ipso, quod Deus ordinauit, ac voluit Virginem nasci ex Adamo peccatore via ordinaria, voluit eam nasci ex radice infecta, & ex principio quod Deo fuerat perduellio: cum quo simul fiat, vt nasceretur semper sancta, & innocens, licet ex præiudicio,

hoc enim nihil derogat perfectæ sanctitati & innocentie Virginis in seipsa considerata.

Quod si dicatur fuisse maius priuilegium excipi à lege in ipso Adam, & consequenter excipi à debito culpæ, quam si à sola culpa dicatur excepta: respondetur in primis, esto hoc ita esset, talem tamen meliorationem, vel anticipationem priuilegii, nihil referre ad sanctitatem, & puritatem virginis. Secundo negatur esse maius, vel melius Virgini tale priuilegium, quia melius, & honorificentius fuit Virgini habere priuilegium præseruationis per sanguinem, & mortem Christi, quam habere illud modo illo anticipationis. Ultra quod considerandum etiam est, legem, quam Deus constituit cum Adamo respectu posterorum eius, de se fuisse ordinatam ad hoc vt omnes nascerentur in gratia à sua origine, vnde nomen habuit iustitia originalis, & nullo modo conueniebat, vt Virgo ab hac lege exciperetur, qua conciperetur in iustitia originali, Adamo non peccante. Ex quo etiam sequitur, quod vel non posset, vel non conueniret excipi ab ipsa lege, in quantum per consequens includebat, vt Adamo peccante, ipse tibi suisque posteris gratiam perderet, ex quo oritur debitum peccati originalis.

Atque hinc etiam facile intelligitur, quomodo hoc debitum peccati originalis, cum præseruatione ab ipso peccato, non repugnet modo altissimo, & perfectissimo prædestinationis, & electionis Virginis ad gratiam, & gloriam perpetuam cum purissima innocentia: imo recte consentiat cum quouis modo prædestinationis, qui iuxta varias Theologorum sententias probabiles tribuitur Virgini. Est namque opinio valde communis quod nec Christus, nec, Virgo, in quantum mater eius, fuerunt prædestinati, nec præelecti ad gloriam ante præuisum originale peccatum. imo multi dicunt, nullum hominem ita fuisse prædestinatum: iuxta quam opinionem impossibile est defendere non habuisse Virginem debitum peccati originalis, quia nō potuit esse exempta à lege posita Adamo, neque etiam poterat excipi à communi lege, ex meritis Christi præuisis: & tamen adhuc intelligitur facillimè, quod quamuis fuerit prædestinata post Adæ peccatum, potuit tamen esse prædestinata ad perpetuam innocentiam, & præseruationem ab omni culpa ex morte Christi iam præuisa: & cum illa opinio de prædestinatione sit probabilis, non debemus limitare veritatem præseruationis Virginis ab omni peccato cum perfecta innocentia & sanctitate, vt non possit teneri, ac defendi cum illa opinione.

Verum supponendo vt probabilius fuisse electam ad perfectam innocentiam, & sanctitatem ante præuisum originale peccatum, dico non posse inde inferri, quod fuerit exempta à lege, seu pacto in Adamo, vel quod non habuerit debitum: hæc enim duo bene coherent, scilicet quod ante præuisum originale peccatum, propter merita Christi præuisa (præscindendo vtique à morte, & passione) Deus prælegerit virginem ad gloriam, gratiam, perpetuamque innocentiam, & nihilominus constituerit eam in Adamo sub eadē lege, & pacto cū ceteris hominibus. & cum permissione peccandi in Adam, quia non obstante hoc pacto, & permissione, semper potuit impleri prius illud decretum absolutum, & immutabile, quo beata Virgo fuerat electa, quia et si peccatura esset in Adam, nihilominus in se semper esse potuit sancta, & innocens, vt iam declaratum est: neque certitudo prioris decreti expōsit.

XXIX. Prædestinatio B. Virginis iuxta omnes opiniones probabiles, quomodo cum debito peccati originalis conueniat.

XXX. Ostenditur coherentiam in opinione quæ docet electionem Virginis ante præuisum peccatum Adam.

exposita fuit periculo propter permissionem peccati Adæ, vel Virginis in Adamo, ut quidam obijciunt: quia sciebat Deus se potuisse alio medio efficere, ut prius decretum infallibiliter impleretur, non obstante superueniente peccato: atque ita sicut post præuisum originale peccatum, ordinavit Deus Christum ad mortem, passionem (quod antea non fecerat secundum nostrum intelligendi, & loquendi modum,) ita etiam propter mortem Christi præuisam, voluit exequi prius decretum electionis Virginis, præservando illam ab originali culpa in se contrahenda. Unde in his signis prædestinationis, & electionis contingit errare, quia non fit distinctio inter decretum quod est per modum intentionis finis ab ordinatione mediorum, ut in præfenti contingit. Nam prælectio Virginis ante originale peccatum præuisum: ad perpetuam sanctitatem & innocentiam, intelligenda est per modum cuiusdam propoliti, & intentionis finis, seu effectus, qui potuit intendi ante præuisum peccatum, quamvis media per quæ executioni mandandus erat, non fuerint præordinata ante præuisum peccatum, sed postea: sicut est valde probabile omnes prædestinatos fuisse præelectos ad gloriam ante præuisum originale peccatum: media autem particularia, per quæ saluantur, non nisi post originale peccatum fuisse præordinata, seu prædefinita. Et ex hac sola notatione refelluntur facile obiectiones, quibus aliqui moderni, repugnantiam inter illa decreta ostendere nituntur, confundunt enim finem cum mediis, & ordinem intentionis cum executionis ordine: & ideo falsa principia sumunt, & nihil concludunt, ut alibi latius dictum est.

XXXI. *Potest vere confirmari quod dicimus communi argumento quod sumi solet ab vno effectu peccati originalis, qui est passibilitas, & infors corporis, à quo effectu non fuit Virgo præservata, & id fuit scilicet ut illam incurreret, quia mors, & passibilitas corporis in Virgine, non fuit solum effectus, & proprietatis naturæ, sed reuera fuit effectus peccati Adami, iuxta regulam Pauli Roman. 5. Per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit. à qua regula non possumus cum fundamento eximere mortem virginis, quia hoc neque ad sanctitatem, vel innocentiam Virginis spectat, neque habet fundamentum in Patribus, vel Ecclesia: item quia si Adam non peccaret, beata Virgo nata ex illo, immunis à morte nasceretur: ergo si nunc non habuit hanc immunitatem, fuit ob Adæ peccatum, quia si negatio fuisset causa negationis, affirmatio profecto est causa affirmationis. Nec dici potest quod quamvis Virgo non amisit immortalitatem quam haberet in statu innocentie propter peccatum Adæ, illam abstulit Deus propter meliorem ordinem suæ providentiæ, ut in hoc statu nasceretur in corpore, & exterioribus conformis cæteris hominibus, præsertim filio suo, & ut ex illa acciperet ipse carnem passibilem. Hoc, inquam, non est verisimile, quia Deus neminem priuat donis, quæ dedit, vel iure ad illa, sine culpa sua, vel quæ ad ipsum aliquo modo pertineat. Unde cum Deus dederit immortalitatis donum naturæ humanæ cum iustitia originali, nullum purum hominem priuavit eo dono, nisi propter peccatum Adæ.*

XXXII. *Atque ita, inquit, Augustinus, contra duas epistolas Pelagianorum lib. 4. cap. 4. circa medium, quod trahere mortem sine merito mortis de vno solo*

mediatore Dei & hominum homine Christo IESU, Catholica fides novit, qui pro nobis mortem, hoc est peccati penam, sive peccato lubre dignatus est. Ex qua Augustini sententia colligitur mortem in omnibus hominibus, aut esse penam culpæ, quam vel in se contraxerunt, vel in Adam commiserunt, vel est remedium culpæ vniuersalis. Et sicut hoc secundum est singulare Christo; ita prius est generale reliquis hominibus absque exceptione, ut ipse ibidem expressè addit. Ad quod plane necesse est asserere, beatam Virginem in Adamo peccasse, & quod de se obnoxia fuerit originali culpæ: non est tamen necessarium, ut beata Virgo in se habuerit originale peccatum, quia solet Deus remittere eam culpam nõ remissa pena mortis. & hoc ipsum potuit efficere cum Virgine, etiam si eam à culpa præservauerit, quia, ut dictum est, præservatio illa fuit quoddam genus remissionis culpæ, altius & excellentius: & affinitas tali remissione, potuit manere mors tanquam pena demeriti Adami, non tantum ut erat solum demeritum ipsius, sed omnium descendendum qui in eo peccauerunt, quod maxime illic intendit Augustinus contra Pelagianos. Atque eodem modo incurreret Virgo fontem peccati, & alias penas ex vi suæ conceptionis, nisi ab eis, licet à culpa præservaretur: sed in eis erat peculiaris indecentia, & affinitas cum peccato, quæ nimium derogabant perfectioni sanctitatis, & ideo ab eis etiam fuit præservata: at vero in morte, & passibilitate corporis, non erat talis aliqua indecentia, imo erant multa convenientia, & ideo noluit Deus eam ab hac pena præservare: & ita licet non sit sufficiens indicium culpæ præcedentis, est tamen sufficiens debiti culpa.

XXXIII. *Quod attinet ad Tridentinum dico frustra ab aliquibus induci ut det licentiam non solum ad eximendam Virginem à peccato originali, sed etiam à debito eius, quia hoc nec est iuxta mentem, nec iuxta verba eius, quia expressè ait, non esse intentionis suæ comprehendere immaculatam Virginem in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur. Constat autem non esse idem agere de peccato originali, & agere de debito eius, de quo nihil omnino tractat Concilium, nisi quod in can. 2. attingit, quod Adam peccato sibi, suæque posteritati nocuit, transfundendo in descendentes non solum peccatum, sed etiam culpam, & ad hoc solum allegat locum Pauli Roman. 5. in vltimis verbis colligendo eas ex transfusione peccati. Quod amplius declarat remittendo ad Extrauagat. Graue nimis. Sixti IV. quæ etiam solum agit de immunitate peccati originalis, & non debiti. Et ita certum est, quod si quis hodie affirmaret, vel prædicaret, affirmantes, vel prædicantes Virginem non habuisse debitum, vel non fuisse obnoxiam culpæ originali ex vi originis, mortaliter peccare, vel etiam esse hæreticos, vel erroneam doctrinam seminare, certum inquam, est quod si quis hodie hoc affirmaret, non peccaret contra illam Extrauagantem, nec eius penas incurreret, quicquid sit de imprudentia, vel culpa, quam alioquin in eo committeret, ergo sicut Christus IV. nõ fuit locutus de debito peccati, sed de culpa ipsa, & præservatione eius, ita quoque ea fuit Concilii Tridentini mens, mens enim allegantis ex mente eius quod allegat recte colligitur.*

XXXIII. *Si vero querat aliquis, an contraria opinio censuram aliquam mereatur, dico in eadistingui Quamvis oportere tria genera, vel tres gradus propositionum. Aliquæ sunt quæ attingunt Christi redemptionem: ut, Beata Virgo non fuit præservata à peccato originali ex morte Christi præuisa, vel, non fuit B. Virginis propriæ nem fuisse*

proprie redemptam, aut præservationem ab originali, ex morte Christi prævisam?

Quid de his qui negant peccatum in Adam aut contraxisse omnino debitum?

proprie redempta per mortem Christi, vel, Christi sanguis, aut mors non fuit necessaria Virgini ad eternam salutem. Et hæc omnes, vel quæ necessariam connexionem cum illis habuerint, putare ego continere melam doctrinã, & aliqua censura dignã, quam nunc non determino, quia necessarium non est. Alterum genus propositionũ est de solo puncto debiti absolute sumpti in se, & in sua radice, vt, Beata Virgo non peccauit in Adam, vel non habuit debitum peccati originalis nec in se, nec in alio. & has non puto dignas censura aliqua, quia possunt defendi absque connexionem vlla cum prioribus. Verũtamen ad hoc defendendum, necessariũ etiam est defendere Christum fuisse prædestinatum ante peccatum originale absolute prævisũ, non solum quoad assumptionem humanitatis, sed etiam quoad carnẽ passibilem & mortem, quia Christus redemptor non fuit, nisi mediã ipsius morte, & passione, iuxta verbum eius Matth. 20. Filius hominis venit dare animam suam, in redemptionem pro multis; propter quod communiter in Scriptura dicitur fuisse sanguinem Christi precium redemptionis nostræ: atque adeo vt Virgo dicatur proprie & verè redempta per Christum, necesse est saluare fuisse præseruatã ex morte Christi præuisã, vt supra numero 14. visum est. Et ex consequenti ad asserendum, fuisse præseruatã ante præuisum peccatum originale, oportet asserere etiam mortem Christi fuisse prædestinatã, & præcognitam ante peccatum originale, quia sic dici poterit, B. Virginem fuisse præseruatã per Christum, vt redemptorem, vt pote per mortem & passionem eius. Ad quod necesse est addere ad redemptionem sat esse, exemptã fuisse anticipatẽ in lege, & pacto cum Adamo inito, quia nisi ita fuisset, exempta peccaret in Adamo, & consequenter ex vi suæ originis contraheret originale peccatum. Et quoniam in his duobus, scilicet quod mors Christi fuerit præordinata ante originale peccatum præuisum, & quod id genus præseruationis sat est ad propriam redemptionem, non continet errorem, nec aliquid contrarium modo loquendi Scripturæ, vel Patrum, nec etiam apparet in excipienda Virgine a quavis lege vniuersali quæ attingat peccatum, vel peccare etiam in alio: propterea credo hoc secundum genus propositionum, non mereri censuram aliquam, nec potest dici improbabile, cum non deint authores pii ac docti qui id probant.

XXXV. Veruntamen ego illis non acquiesco, nec in eam sententiam induci possum. In primis enim mihi nimis durum videtur, quod Christus vt passibilis, eiusque passio, & mors fuerint prædestinata ante præuisum absolute originale peccatũ, propter ea quæ alibi scripti. Secũdõ non videtur etiam mihi sufficere ad propriam redemptionem, quia vbi non interuenit aliquo modo remissio peccati, & satis factio pro persona redempta, non videtur dari propria redemptio, vt supra declarauit ponendo casum in quo Deus ex præuisis meritis Christi præseruaret totum genus humanum in Adamo, atque etiã ipsum Adamum, non permittendo ipsum peccare, quæ tamen non esset propria redemptio, quamuis esset genus aliud excellentissimæ gratiæ, & benedicti. Id quod verum etiam est, quamuis supponatur Deum scire optimè quod si permitteret, Adamum peccare, ipsum fuisse infallibiliter peccaturum.

XXXVI. Tertius modus sentiendi, & loquendi in hac materia est eorũ, qui dicunt in persona propria Virginis non fuisse debitum peccati originalis, quamuis in Adamo illud habuerit, quia in Suarez in primam secundã D. Thom.

eo peccauit. Et hoc genus propositionum clarius multo est, non mereri censuram Theologicam, vt sic dicam, verum ex vi rationis, videtur mihi includere contradictionem, quia, vt supra num. 21. dictum est, debitum in propria persona, non est nisi moralis quædam denominatio à debito contracto in alio, nam eo ipso quod persona procedit à tali radice infecta, & ex illo semine, nascitur sub illo debito, & ab illo denominatur: atque ita hæc duo, scilicet, personam habuisse debitum peccati in parentibus, & esse in se obnoxiam tali debito cum primum incipit esse per viam feminalem à talibus parentibus, sunt veluti duo correlatiua, quæ impossibile est non dari in vtroque extremo, eo ipso quod sunt, vel se habeant vt duo extrema, quorum vnum denominat alterum intrinsece, & absque separatione abinuicem, quomodo fieri non potest, vt vnus videat, & nihil sit quod videtur: quod vt etiam supra tetigi, locum habet in hominibus in peccato originali conceptis: nam prius natura quam intelligantur esse sub peccato intelliguntur esse sub debito, & habere illud in se, eo modo quo morale debitum personæ inesse potest. Et propterea non obstant eo debito, poterat Deus præseruare à peccato originali Ioannem Baptistã, vel alterum si veller: verum hoc privilegium patri suæ reseruauit. At verò quoad debitũ in priori naturæ, necessariõ mã fit virgo eiusdem conditionis cum aliis, si semel admittitur illam peccasse in Adamo, & in illo habuisse debitum peccati originalis, quia necessariõ attingit personam dicto modo, eo ipso quod existere incipit, neque potest præueniri in aliquo priori naturæ, quia talis persona non prius natura est, quam sit ex tali radice, & per talem originem. Et quidem puto has consequentias adeo necessarias, vt in materia censuræ Theologicæ sit hoc tertium genus propositionum in eodem gradu cum secundo: & in ratione discursus, existimo hoc posterius minus præbabile.

Restabat vnum verbum pro authoribus qui allegantur pro carentia debiti, pro qua opinione allegati in primis Catherinum, Gaetinum, & Vguerium. Et postea P. Vazquez excepit duos posteriores, nescio quo fundamento. Verum nunc non refert id expendamus, quia licet omnes tres ita sentiant, non satis erit ad probabilitatem sententiæ, nisi ad stipulentur etiam alii. Veruntamen postea citantur plerique authores, quorum plures prodierunt postquam in 2. tomo 3. partis quæstionem agitauit: qui verò antea prodierant, ad meas manus tunc non venerant. Et vnus ex iis est P. Salmeron super epistolam ad Romanos cap. 5. disput. 45. in fine quia dicit pactum Dei cum Adamo ad beatam Virginem se non extendisse, sed præuisam vt matrem, singulari privilegio fuisse exemptam. Verum ipse idem author in disput. 50. parum à principio, cum dixisset quod solus Christus fuit longè, non solum ab actu peccandi, sed etiam ab omni potentia, addit, quare longe excedit Virginem in qua fuit potentia, & debitum contrahendi peccatum. Et aliquanto inferius in § obuiet, significat solum Christum exemptum fuisse ab illa sententia Pauli Ephes. 2. Erasmus natura filii mæ. Et ad hunc modum loquitur in discursu illarum disputationum, quod dico, vt aduertatur non sat esse authorem obiter dicere Virginem fuisse exemptã à peccato, quia optimè intelligi potest de peccato quoad executionem eius, non verò quoad contractum, seu obligationem: Et iudico hoc sensisse Patrẽ Salmeronẽ in citatis verbis. Et fortasse

mum debiti in B. Virgine: ad mittunt vt remouet in Adamo?

XXXVII.

P. Salmeron non debiti in B. Virgine agnoscit.

XXXIII. Quamuis...

XXXIII. Quamuis...

multi exiis, qui pro hac opinione allegantur, ita etiam loquuntur. quanquam nunc tempus non habeo ad videndum omnes, & nonnulli minus noti non sunt apud nos: quanquam scio eorum plerisque non satis expendere punctum, sed obiter, & summarie loqui, atque ita verisimile est non loqui in proprio rigore puncti, quod tractatur.

XXXIX. Pro qua re proponam exemplum aliud, quod ex P. Canisio afferitur lib. 5. de beata Maria cap. 27. ubi in §. ad Thomam, refert hæc verba ex Alberto Iustiniano, Magno, Hanc Virginem solam a communi illa regula excipi: Omnes peccauerunt in Adam, quæ ipse sequitur, & approbat absque alia declaratione. Verum tamen absque dubio Alberti mens non fuit loqui de exceptione in ipso pacto facta, ut sic dicam, sed à lege contrahendi peccatum originale, quæ in ipso pacto inclusa est, vel, quod idem est, de exceptione ab executione, & effectu pacti Maiori cum rigore & distinctione loquitur Pater Iustinianus, qui etiam allegatur 1. Timoth. 2. Circa illa verba. qui dedit redemptionem, &c. & apud me author est grauis: verum solum dicit, valde probabile existimo. in quo ego non contradico, quanquam illud valde excusari posset. Allegatur etiam P. Valentia 2. tomo disp. 6. quæst. 11. puncto 2. s. Quare ad primum. Vbi ad argumentum quod concedebat. non potuisse Virginem præseruari à peccato originali, supposito pacto cum Adamo, respondet potuisse præseruari ab ipso pacto, & addit, quod de beata Virgine præ credi potest. Verum subdit responsum aliam, quod licet non fuerit excepta à pacto, potuit tamen esse, & fuisse à peccato. Et in altero §. addit quod licet prior si luctio bona sit, secunda tamen est melior. Et in hac materia mihi videtur eligendum quod melius, & quod seruetur inter defensores immaculatæ conceptionis Virginis vnio, ut facilius deueniatur ad eius certitudinem intelligendam. Patres verò, qui pro eadem parte citantur, omitto, quia reuera id non explicant.

XXXIX. Vltimo addo circa id quod inuenitur scriptum de hoc privilegio præseruationis Virginis, in vno ex libris antiquis qui inuenti sunt in monte sancto Granatæ, qui tribuitur Dino Sicilio, & habet pro titulo, de domo gloriæ, & domo tormenti, in quo libro dicitur egisse Apostolos de hoc mysterio, confirmando veritatem immunitatis virginis à culpa originali. Et audio allegari in fauorem sententiæ afferentis Virginem non solum non habuisse culpam, sed neque etiam eius debitum. Verum iuxta noticiam, quam de hac re habeo, nullo modo D. Sicilius, aut Apostoli ab eo relati, fauent dictæ opinioni, nam formalia verba libri illius scripta ad me sunt à viro graui, & docto, & qui iure poterat ea scire: sunt hæc. Illa Virgo, illa Maria, illa sancta, illa electa, à primo originariæque peccato præseruata fuit, & ab omni culpa libera, atque hæc veritas Apostolorum Concilio est. nescio alia verba esse in eo libro, quæ ad hanc rem pertineant, nisi comminationem pœnæ, quæ ad nostrum casum non facit. Et ex citatis verbis constat, agi solum de præseruatione ab originali peccato, & immunitate ab omni culpa: nullum ergo est fundamentum ad extendendum ea ad carentiam debiti: imo eo ipso quod dicitur fuisse præseruatam ab originali peccato, significatur Virginem ex se fuisse obnoxiam illi culpæ, quamuis singulari privilegio fuerit ab ea immunis.

SECTIO V.

Quos effectus, vel pœnas contrahamus in hac vita ratione peccati originalis.

Circa hanc quæstionem Luthèrani, & Pelagiani conueniunt in vno principio contra fidem, scilicet perfectum hominem fuisse creatum solum cum perfectionibus humanæ naturæ debitis, ex quo inferunt contrarias conclusiones. Pelagiani quidem nullas pœnas nos contrahere propter peccatum Adæ, illum enim fuisse passibilem & mortalem, habuisseque concupiscentiam sicut nos: ita refert Augustinus epistola 106. Fundamentum est, quod hæc sint naturalia homini. Luthèrani vero colligunt etiam naturam ipsam in naturalibus perfectionibus fuisse corruptam, ideoque amississe arbitrium, & lumen rationis ad bene operandum, ac etiam ad superandam concupiscentiam.

Sed fides supponit contrarium fundamentum, scilicet primum hominem fuisse creatum in quadam naturæ integritate, & rectissima potentiarum constitutione, quæ perfectio naturalis non erat, sed ex singulari Dei dono perfecta, quæ veritas probatur latius in tract. de opere sex dierum lib. 3. nunc supponenda ex illo Ecclesiastes 7. Deus fecit hominem rectum, &c. & Ecclesiastici 17. Secundum se vestiuit illum virtute, &c. cui consonum est illud Psalmi. 8. Gloria, & honore coronasti eum. & 48. Homo cum in honore esset, &c. quæ testimonia in hoc sensu intelliguntur à Patribus citandis infra. Vnde profus est improbilis sententia eorum, qui putant hoc veluti naturæ complementum, quod habuit homo in statu innocentie, ita fuisse naturale, vt esset omnino naturæ debitum, vel ex ipsius naturæ principiis fluere, atque adeo futurum in homine in partibus naturalibus, ex quo inferunt hominem post peccatum mansisse monstruosum contra doctrinam Patrum, Dionysii 4. diuinorum nominum, & Damasci lib. 2. cap. 3. vbi de demonibus loquitur: sed est eadem ratio, ac de hominibus. Cyrilli 1. in Ioan. ca. 9. & 13. libro de adoratione, & spiritu, & Chrysof. homilia 15. in Genes. Cyprian. epistola ad Pomp. & Ambros. libro de Helia, & iucunio, cap. 4. & de Jacob. & vita beata capite 5. Augustin 13. de ciuitate capite 13. & 11. Genesios ad literam cap. 32. & 4. contra Iulianum capite vltimo. Ratio quoque est euidentis, quia naturæ tantum debentur potentie naturales, & concursus ad operandum, quod infra melius patebit. Secundò sumendum est tanquam certum principium hominem totum hoc donum recepisse, non solum vt prodesset propriæ personæ, sed vt communicaretur toti naturæ, si ipse non peccasset, vt ex dictis patet. Ex quibus sequitur tertio per peccatum originale amississe nos originalem iustitiam, atque adeo effectus omnes, qui ab illa oriébantur: quare omnes contrarii effectus veluti priuatiui, sunt originalis peccati effectus, nam ablato principio auferuntur reliqua quæ sequuntur ex illo: & sicut affirmatio est causa affirmationis, ita negatio negationis: rectè igitur Augustinus sermone 11. de verbis Apostoli, Creatus est, inquit, homo in natura sine culpa, creatus est rectus, non se ipse fecit rectum, quid autem fecerit notum est, cadens à manu siguli fractus est. Hac ergo veritate supposita sit,

Prima propositio. Effectus primarius originalis peccati est priuatio gratiæ, & omnium virtutum infusarum, eoque modo priuatio talis, non habet

I. Error hereticorum in hac quæst.

II. Vnum principium de peccato originali.

Improbabilis sententia eorum, qui putant hoc veluti naturæ complementum, quod habuit homo in statu innocentie, ita fuisse naturale, vt esset omnino naturæ debitum, vel ex ipsius naturæ principiis fluere, atque adeo futurum in homine in partibus naturalibus, ex quo inferunt hominem post peccatum mansisse monstruosum contra doctrinam Patrum, Dionysii 4. diuinorum nominum, & Damasci lib. 2. cap. 3. vbi de demonibus loquitur: sed est eadem ratio, ac de hominibus. Cyrilli 1. in Ioan. ca. 9. & 13. libro de adoratione, & spiritu, & Chrysof. homilia 15. in Genes. Cyprian. epistola ad Pomp. & Ambros. libro de Helia, & iucunio, cap. 4. & de Jacob. & vita beata capite 5. Augustin 13. de ciuitate capite 13. & 11. Genesios ad literam cap. 32. & 4. contra Iulianum capite vltimo. Ratio quoque est euidentis, quia naturæ tantum debentur potentie naturales, & concursus ad operandum, quod infra melius patebit. Secundò sumendum est tanquam certum principium hominem totum hoc donum recepisse, non solum vt prodesset propriæ personæ, sed vt communicaretur toti naturæ, si ipse non peccasset, vt ex dictis patet. Ex quibus sequitur tertio per peccatum originale amississe nos originalem iustitiam, atque adeo effectus omnes, qui ab illa oriébantur: quare omnes contrarii effectus veluti priuatiui, sunt originalis peccati effectus, nam ablato principio auferuntur reliqua quæ sequuntur ex illo: & sicut affirmatio est causa affirmationis, ita negatio negationis: rectè igitur Augustinus sermone 11. de verbis Apostoli, Creatus est, inquit, homo in natura sine culpa, creatus est rectus, non se ipse fecit rectum, quid autem fecerit notum est, cadens à manu siguli fractus est. Hac ergo veritate supposita sit,

Coniunctio rationum. Alteri principium.

Vide prælegom. 4. de gratia cap. 5. num. 41.

III. Propositio.

habet rationem eius culpæ, sed pœnæ. Est certa, & de fide, ostendimus enim peccatum originale in hoc æquivalere mortali: hinc Hieron. lib. 3. contra Iul. cap. 20. ait id perdidisse nos in Adamo, quod recepimus in Christo: recepimus autem gratiam, & virtutes infusas, quare, &c.

IV. Propositio. Secundarius effectus originalis peccati est, vulnus, seu infirmitas naturæ, quæ in naturalibus potentiis hominis ex peccato relicta est. Hæc conclusio certa est, ut præcedens tenet D. Thomas 1. 2. quest. 3. artic. 3. & quest. 85. artic. 4. D. Augustinus de natura, & gratia cap. 19. & 20. Colligitur Sapientie 8. versu 20. ad Roman. 8. versu 21. 2. Petri 1. versu 4. ponit verò Augustinus quatuor effectus, ignorantiam in intellectu, malitiam voluntatis, seu debilitatem: concupiscentiæ corruptionem, irascibilis infirmitatem, quæ breuiter sunt exponenda. Lutheran ignorantiam in intellectu, & malitiam voluntatis, ita interpretantur, ut dicant intellectum post peccatum mansisse prorsus eorum ad intellegendum verum, præcipue practicum, & morale: voluntarem verò prorsus amisisse libertatem ad operandum bonum, quæ hæresis coincidit cum illa supra impugnatâ, per peccatum fuisse hominem substantialiter mutatum. Quid tamen possit intellectus noster in cognitione veri, dicitur à nobis, in materia de Gratia lib. 1. capite 1. de libero verò arbitrio ad operandum bonum partim supra diximus, partim in citato lib. de Gratia. Dicendum est ergo ignorantiam esse vulnus peccati originalis propter intellectum præcipue. Primò, quia multa nunc homo, quæ in illo statu nõ ignoraret, ignorat, caret fide, prudentia, &c. Secundò, quia in multis nunc decipitur, perseverando verò in illo statu, in nullo permittitur decipi, quæ tamen deceptio nunc partim ex imperfectione naturalis ingenii, partim ex impedimento passionum provenit. Voluntas verò sine dubio mansit libera, & cum viribus ad operandum aliquid honestum, quia tamen procliuor mansit ad obiecta sensibilia, quæ in illo statu esset, ideo ipsa etiam suum defectum contraxit, qui malitia dicitur, non proprie, & in se, sed quia est occasio peccandi, de quibus vide Augustinum 1. retractationum cap. 9. & 15. & 12. de ciuitate cap. 22. de correptione, & gratia capite 1. 2. & 3. de natura, & gratia capite 3. & Ambros. libro. 7. in Lucam.

V. De defectu ignorantie. Circa concupiscentiam, sub qua comprehendendo infirmitatem irascibilis, aduertendum ex Augustino 1. de Nupr. capite 21. & 25. & 1. de peccatorum meritis capite 29. concupiscentiam non significare hic appetitum sensitiuum secundum se: nam ille per se bonus est, & in natura integra reperiebatur, ut ipse disputat 4. Contra Iulianum cap. 14. & li 6. capite 7. sed ipsum appetitum ut rebellem, & contrarium rationi, qui aliàs dicitur sensualitas, vel fomes peccati, licet interdum sub hoc nomine ipsa etiam voluntatis infirmitas, & totum distemperamentum peccatorum hominis, significari soleat, ut D. Thomas notauit ex Augustino 14. de Ciuitate capite 13. Secundò aduerte pœnam hanc per se, & propriè in priuatione consistere illius obedientiæ, quam iustitia originalis efficiebat, quare potentia hominis, veluti in statu primo considerata, non manserunt procliuiores ad sua obiecta, quam ex sua natura essent in homine in puris naturalibus. Quod docet Anselm. lib. de conceptu virginali capite 7. Augustinus libro 2. de gratia Christi cap. 4. & sermone 4. in Psal. 103. Ratio est, quia sicut natura hominis est prorsus eadem, ita & naturales potentia, & inclinationes earum. Con-

Suarez in primam secunda D. Thom.

firmatur, nulla enim ratione intelligi potest, quomodo hæc propensio fuerit auerta, quia omne augmentum fit addendo aliquid: his autem potentia nihil additum est: ipsa enim in se intrinsecè, nec mutari, nec augeri possunt, quia neque intenduntur, neque remittuntur, neque illis additus est aliquis habitus, vel qualitas, ut concludunt rationes supra factæ contra dicentes peccatum originale esse qualitatem.

Obicies. Nam D. Thomas 1. 2. questione 83. articulo 1. ait peccato hominis, diminutum fuisse naturæ bonum: & Augustinus sæpe vocat concupiscentiam vitium naturæ: dicit autem ipse in Enchiridio capite. 11. vitia animorum esse priuationes naturalium bonorum. Præterea D. Thomas in hac materia aperte docet hunc defectum non esse puram priuationem, sed positium quendam corruptum habitum, quod etiam indicat D. Augustinus libro 1. de peccatorum mentis cap. 16. & 4. lib. contra Iulianum cap. Vltimo. Respondetur, D. Thomam priori loco loqui de peccato in genere, & ita in diuersis peccatis diuerso modo verum est id quod affirmat: nam per peccatum actuale diminuitur naturæ bonum ratione habitus naturalis superadditi: per originale verò, diminuitur non in se intrinsecè, nec per additionem, sed per subtractionem potius illius dono, quod continebat naturam: quod donum licet supra debitum naturæ esset, quia tamen ad ipsa opera naturæ perficienda iuabat, & quasi supplebat defectus naturales, ideo illius priuatio dicitur naturalis boni diminutio: & idè potest esse sensus Augustini in priori loco. Ad secundum locum D. Thomæ dicendum est ratione priuationis originalis iustitiæ factum esse reuera, ut in homine maneret duplex propensio nes positivæ, quodammodo contrariæ, scilicet ad sensibilia, & ad honesta: inter quas est etiam quædam proportio: & hanc vocarunt D. Thomas & Augustinus habitum corruptum, qui tamen nihil addit ipsis potentia naturalibus, & ideo ex pura priuatione resultare potest.

Ex quo intelligitur primo rectè Theologos fere omnes dixisse concupiscentiam hanc per se esse naturalem homini, nunc tamen esse pœnam, quia ille defectus, quasi subiacus erat diuino dono, & ideo iterum illum contrahere pœna est: & hoc modo dixit Augustinus. 3. de libero arbitrio. 18. non esse hanc naturam hominis constituti, sed pœnam damnati: cum tamen eodem libro cap. 22. & 24. dicat hominem in natura sua potuisse creari eo modo, quo nunc est quoad inclinationem concupiscentiæ, idem ait 1. retractationum cap. 9. & hinc Theologi etiam dicunt non differre hominem nunc, ab homine in puris naturalibus, nisi tanquam hominem nudum à nudato. Colligitur secundo quo sensu accipiendum sit per peccatum hominem fuisse spoliatum gratuitis, vulneratum in naturalibus: quod sumptum est ex Beda, Luca 10. licet ipse solum dicat fuisse hominem spoliatum innocentia, & vulneratum plagis peccatorum: habetur tamen illa sententia ex sensu Sanctorum in eo loco Ambros. Chrysost. & August. libro 2. de concordia Euangel. quest. 19. & Bernard. sermone 1. de Annuntiatione. sensus vero illius sententiæ iam patet ex dictis. Dicit aliquis, si propterea tantum dicitur natura vulnerata, quia sublato iustitiæ dono, quod naturales defectus impediēbat, iterum illos contraxit: ergo non magis vna potentia vulnerata est, quam alia, cum tamen D. Thomas, & Augustinus dicant, concupiscentiam, & potentiam generatricem æ sensum tactus fuisse maxime vulnerata.

Pp 2 Respon-

VI. Obiectio ex quodam loco D. Thomæ.

Item ex loco altero.

Ad priorem locum.

Ad posterio-

VII. Vnum contra sectarium ex dictis.

Alterum contra sectarium.

Instantia mouetur.

REZ
TIO
IV
V

I. or bar. rum de quest.

II. um pri. um de h. contra di. in erro.

probati. uorum. in plac. m. bac m.

conspicua. tione. ueris pri. um.

de pro. m. 4. de. ca. cap. um 4.

III. Proposi.

Respondeo has potentias ex natura sua esse procliuiores in obiecta sua, vel certe magis excitare, & commouere hominem, & ideo dici magis lascias, quia iustitia originalis in his potentis maiores impetus reprimebat. Vide Augustinum 74. de Ciuitate. Colligitur tertio & ultimo, quare dixerit Diuus Thomas concupiscentiam esse veluti materiale peccati originalis: sic enim loquitur, vt explicet Augustin. qui interdum vocat concupiscentiam originale peccatum, vel certe reatum originale peccati, 1. de nuptiis capite 23. & 26. Augustinus tamen solum vult hunc reatum, vel debitum contrahendi inordinatam concupiscentiam esse ex originali peccato, ideoque per hunc tanquam per effectum explicat peccatum illud, vt colligitur ex eodem 1. contra duas epistolas Pelagianorum cap. 13. & lib. 5. contra Iulianum cap. 12. & 13. & libro 6. capite 8. Vbi concupiscentiam vocat filiam originalis peccati. Idem, 1. de nuptiis capite 24. & 1. retractationum capite 15. Diuus autem Thomas vocauit materiale, quia in iustitia originali præcipuum, & quasi formale, erat subiectio ad Deum: rectitudo vero potentiarum inferiorum, quasi materiale, vnde contrarias eis priuationes vocat D. Thomas formale, & materiale in hoc peccato, & præcipue, quando sunt coniunctæ ante Baptismum. Et præterea ratio esse potest, quia concupiscentia est veluti materia præcipua, in qua versatur voluntas auerfa à Deo per originale peccatum: proprie tamen loquendo concupiscentia hæc nullo modo constituit peccatum originale, neque est pars eius, sed effectus, vt ex dictis patet. Vide Sotum 1. de natura, & gratia cap. 8. & 9.

Tertium conclusum.

VII. Tertia propositio.

IX. Error contra præcedentem propositum.

Eius fundamentum dissoluitur.

Tertia propositio. Alia etiam poena originalis peccati in hac vita est mors, atque aded cæteræ infirmitates, que consequuntur corpus corruptibile. Est certa ex illo Genesios 2. morte morieris. q. intelligitur de morte corporis: patet etiã ex capite 3. Puluis es & in puluerem reuertieris. Ita Hieronymus in questionibus Hebræicis, & Augustinus 13 de Ciuitate à capite 12. & 1. de peccatorum meritis capite 1. Cyrillus 1. in Ioan. capite 15. ad Romanos 6. Stipendium peccati mors: idem capite 8. versu 10. & 1. ad Corinthios 5. Versu 5. & videtur res definita in Concilio Mileuitano, & Tridético. Plura pro hac assertionone & contrarii erroris sequentes confutatione vide lib. de opere sex dierum cap. 14.

In hac autem veritate errauit Pelagius, vt patet ex Augustino lib. 1. de Baptismo parvulorum, capite 2. licet libro 4. contra duas epistolas Pelagianorum capite 4. dicat aliquos tandem Pelagianos confessos fuisse veritatem hanc. In eodem errore fuisse Hebræos, ait Eugubinus in Genesim: vbi refert Iosephum in antiquitatibus, & Philonem: ipseque ferè consentit, & Iacobus Faber ad Romanos 5. Scorus etiam in 2. distinctione 19. non rectè loquitur, non tam quod dixit hominem ante peccatum fuisse mortalem, licet non moriturum [hoc enim ad modum loquendi spectat, quo interdum vitur Augustinus, vt 1. de peccatorum meritis capite 3.] quam quia asserit potuisse contingere in illo statu hominem innocentem mori: vt si parentes destituerunt filium cibo, & potu. Fundamentum huius erroris fuit, quia mors est naturalis, & quia homo erat liber, & potuisset se occidere, & non comedere, si vellet, sed hoc solum est: nam licet effectus ille esset naturalis, sublatus tamen erat, & impeditus diuino beneficio, atque aded quod redeat, poena est: & hoc modo, vt notauit Augustinus 1. retractationum cap. 26. dicitur in Scriptura, Deum non fecisse mortem, Sapient. 1. quia

scilicet non est ex parte Dei instituta: & quia quod in se erat, illam abstulerat. Attamen Ecclesiasticus 11. dicitur mortem esse à Deo, quia quatenus poena est, vult illa punire homines. Neque obstat libertas hominum, quia illa fieri potest, vt peccaret ipse, necessarioque prius peccaret, quam villo modo occideret. In illo casu vero paruuli destituti pertinuerunt ad prouidentiam Dei in eo statu subuenire in omnibus huiusmodi defectibus, quia tota illa immortalitas potissimum prouidentia Dei nitebatur.

SECTIO VI.

Quæ poena respondeat originali peccato in vita futura.

Suppono eos, qui in originali peccato tantum moriuntur, post diem iudicii resurrecturos, nam articulus resurrectionis generalis est, & illos etiam includit. De poena ergo animæ, & corporis breuiter dicendum est.

Prima propositio. Anima decedentis cum originali, præcipue punitur poena damni æternæ: est postea de de fide: nam ille qui caret gratia, non habet ius ad gloriam, & qui decedit sine gratia ex hac vita, peccati, in futura nunquam illam obtinet, nec remissionem lethalis peccati.

Quod tamen habet dubium in hac poena est, an asserat paruulis tristitia: ita enim apparet ex Gregorio libro 9. moralium capite 16. vbi habet eos paruulos ad tormenta peruenire, & Augustino 1. de peccatum meritis capite 16. & 1. de natura & gratia cap. 8. & 5. libro contra Iulianum capite 8. dicit hos paruulos excludi à regno, & leuissima poena puniri: idem in Enchiridio. capite 93. & 3. de libero arbitrio capite 23. Confirmatur. Nam cognitio boni amissi caulat tristitia: at paruuli cognoscunt se amisse illud regnum vel cognitione naturali, quia comprehendunt etiam naturam suam, cognoscuntque aptam ad illam felicitatem, vel certe cognoscunt in die iudicii: & ita sentit Abulen. questione 662. in capite 25. Matth. & Soto 1. de natura, & gratia cap. 14. in hoc inclinât.

Contraria tamen sententia est probabilior, quam D. Thomas 2. distinctione 33. questione 12. articulo 2. tenet; Bonauentura in secunda parte distinctionis questione 2. Richardus 4. distinctione 50. questione vltima, & Catherinus opusculo de hac re. Et patet prior, quia tristitia de illa carentia est maxima omnium poenarum, quas sentiunt damnati in inferno, ex Chrylost. homilia 24. in Matth. Non est autem verisimile paruulos affici summa poena non propria voluntate commissa culpa, cum præsertim hæc poena, quæ sentitur, inordinata: delectationi voluntatis respondeat, ex Apocal. 18. Quantum glorificauit se, & in deliciis fuit, tantum dato illi tormentum, & luctum. Item, quia cum hæc tristitia magna sit, & æterna, & paruuli illi destituti sint gratia Dei, non possent non generare aliquem modum odii, & impatientiæ. Confirmatur. Nam ideo in hac vita ad remissionem originale peccati per se necessarius non est vllus dolor, quare, &c.

Ad argumentum ex Patribus respondendum, ipsos vocare poenam, & tormentum ipsam priuationem gloria, quamuis non sentitur. Ad confirm. D. Thomas responder, paruulos habere quidem cognitionem illam, sed non contristare eos, quia simul cognoscunt non habuisse modum, neque viam euadendi illud damnum, quia non proximè fuerunt dispositi ad obtinendum illud bonum: sed hoc difficile creditur est:

I.

Prima propositio. Anima decedentis cum originali, præcipue punitur poena damni æternæ: est postea de de fide: nam ille qui caret gratia, non habet ius ad gloriam, & qui decedit sine gratia ex hac vita, peccati, in futura nunquam illam obtinet, nec remissionem lethalis peccati.

II. Quod tamen habet dubium in hac poena est, an asserat paruulis tristitia: ita enim apparet ex Gregorio libro 9. moralium capite 16. vbi habet eos paruulos ad tormenta peruenire, & Augustino 1. de peccatum meritis capite 16. & 1. de natura & gratia cap. 8. & 5. libro contra Iulianum capite 8. dicit hos paruulos excludi à regno, & leuissima poena puniri: idem in Enchiridio. capite 93. & 3. de libero arbitrio capite 23. Confirmatur. Nam cognitio boni amissi caulat tristitia: at paruuli cognoscunt se amisse illud regnum vel cognitione naturali, quia comprehendunt etiam naturam suam, cognoscuntque aptam ad illam felicitatem, vel certe cognoscunt in die iudicii: & ita sentit Abulen. questione 662. in capite 25. Matth. & Soto 1. de natura, & gratia cap. 14. in hoc inclinât.

III. Contraria tamen sententia est probabilior, quam D. Thomas 2. distinctione 33. questione 12. articulo 2. tenet; Bonauentura in secunda parte distinctionis questione 2. Richardus 4. distinctione 50. questione vltima, & Catherinus opusculo de hac re. Et patet prior, quia tristitia de illa carentia est maxima omnium poenarum, quas sentiunt damnati in inferno, ex Chrylost. homilia 24. in Matth. Non est autem verisimile paruulos affici summa poena non propria voluntate commissa culpa, cum præsertim hæc poena, quæ sentitur, inordinata: delectationi voluntatis respondeat, ex Apocal. 18. Quantum glorificauit se, & in deliciis fuit, tantum dato illi tormentum, & luctum. Item, quia cum hæc tristitia magna sit, & æterna, & paruuli illi destituti sint gratia Dei, non possent non generare aliquem modum odii, & impatientiæ. Confirmatur. Nam ideo in hac vita ad remissionem originale peccati per se necessarius non est vllus dolor, quare, &c.

IV. Ad argumentum ex Patribus respondendum, ipsos vocare poenam, & tormentum ipsam priuationem gloria, quamuis non sentitur. Ad confirm. D. Thomas responder, paruulos habere quidem cognitionem illam, sed non contristare eos, quia simul cognoscunt non habuisse modum, neque viam euadendi illud damnum, quia non proximè fuerunt dispositi ad obtinendum illud bonum: sed hoc difficile creditur est:

est: unde probabilius videtur, quod *ibidem* D. Thomas ait nihil cognoscere paruulos illos de beatitudine supernaturali: nam quod Soto ait naturali cognitione posse animam cognoscere prædictam priuationem, & aptitudinem ad felicitatem æternam, falsum est, vt alibi demonstratur, de quo vide etiam supra in tract. 1. ad finem. quia illa felicitas est omnino supernaturalis: quod si naturalis cognitio non sufficit, non est necessarium eos id cognoscere diuina reuelatione iã ad illad de die iudicii, probabile est ibi paruulos non adfuturos, vt diximus rom. 2. in 3. p. disput. 57. sect. 7. & licet adsint, non esse necesse omnia comprehendant, quæ ibi geruntur: vel ad summũ in genere intelligent Deum reddere bonis præmia, & supplicia impiis, quæ, & qualia sint, non necessariò assequuntur: quia verò ipsi tempus non habuerunt bene, vel male operandi, nihil de suo præmio, vel pœna intelligent, sed tantum manere se in bonis naturalibus: suaque proinde sorte erunt contenti, licet videant alios maius bonum recipere.

V.
2. Propositio. Secunda propositio. Paruuli post hanc vitam non patientur pœnam sensus. Est omnium Theologorum supra citatorum, & D. Thomæ *quest. 5. de malo, artic. 2.* vbi eam probat. Quia hæc pœna respondet prauæ conuersioni, quam paruuli non habent. Confirmatur, nam ex sententia communi paruuli sunt in limbo, & non in inferno: si verò puniendi essent pœna ignis, in communi loco eã subirent. Colligitur etiam ex *cap. maiores, de Baptismo.* vbi dicitur carentiam visionis diuinæ esse pœnam originalis peccatige: hennam verò actualis: gehenna autem ex communi vsu Sanctorum significat pœnam ignis: patet denique rationibus factis. Contrarium verò tenet Gregorius. 2. *distinct. 31. quest. 3.* propter quædam loca Augustini, sed in his, quæ adduximus, potius nostræ fauet sententiæ. Alia verò loca ex libro *de fide ad Petrum*

cap. 3. & 26. *Et Hypoglossicon*, non habent tantam auctoritatem, quia non censentur Augustini. Gregorii rationes omitto, quia vim non habent.

VI.
3. Propositio. Tertia propositio. Post resurrectionem patientur paruuli in anima eandem pœnam quam antè: in corpore verò solam priuationem illius gloriæ, quæ ad corpus pertinet. Ita D. Thomas *suprà* & omnes, ex quo infero fore, vt illi paruuli habeant tunc veram Dei cognitionem naturalem, & amorem eius super omnia, atque ad deũ reliquas naturales virtutes, & corpora impassibilla, nõ per intrinsecam dispositionem, sed ex prouidentia Dei, & ipsorum, quia debent esse æterna. Vnde non indigebunt cibo, neque potu, quia omnis alteratio tunc cessabit, Deo ita prouidente: itaque neque patientur rebellionem carnis, neque interiorem, neque exteriorem pugnam: quia etiam hæc esset pœna sensibilis, & omnia hæc pettinent ad viam, illi verò sunt suo modo in termino: atque in his ferè conueniunt Theologi, solum de loco in quo erunt, dubitant aliqui: Soto vult futuros in loco inferni proflus tenebroso, quia Augustinus 1. *de peccatorum meritis cap. 23.* id indicat, sed vere non affirmat, vt patet ex *Cap. 24. Et 25.* idem tamen tenet Bonauent. Ceteri verò piè, & probabiliter censent habitationem illorum futuram in hoc mundo, quare vera magna pœna sensibilis esset detineri in illo loco, vnde quidam censent, licet non rectè, non esse aliam pœnam ignis in inferno. Est etiam alia ratio, quia tota pœna paruulorum debet esse priuatiua sicut culpa, detineri verò in illo loco positiua pœna est. Tandem, quia naturalia non fuerunt hoc peccato diminuta, habebunt ergo illum locum, qui ipsis consentaneus est ex sua natura: atque hæc satis sunt de peccatis.

Laus Deo, Virginique Matrì.

SV
10
12

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.